

KURIER Wileński

SOBOTA, 17 PAŹDZIERNIKA 1992 R.
Nr 204 (11973)

Pobył gości ze Szwecji

Wieczorem 15 października król Szwecji Karol XVI Gustaw i królowa Sylwia przybyli na Uniwersytecie Wileńskim. Towarzyszył im przewodniczący Rady Najwyższej Vytautas Landsbergis z małżonką, osoby oficjalne Szwecji i Litwy.

Na podwórzu biblioteki doszły goście powitali rektor Rolandas Pavilionis, prorektorzy. Przy biciu dżwonu przez podwójnika Sarbiewskiego i Wielkie uderzenie o dźwięki Auli. Tu goście oczekiwali członkowie Senatu Uniwersyteckiego. Rolandas Pavilionis po angielsku wygłosił krótkie przemówienie, w którym podziękował parze królewskiej za wizytę. Rektor zapoznał gości z historią uniwersytetu, opowiedział o dniu dzisiejszym szkole wyższej i współpracy z wyższymi uczelniami Szwecji. Rolandas Pavilionis подарował Karolowi XVI Gustawowi album o Uniwersytecie Wileńskim i wstąpił do podróży.

Król Szwecji powiedział, że jest wzruszony wizytą na starożytnym i słynnym uniwersytecie. Karol XVI Gustaw oświadczył, że jego państwo przeznaczyło wyższej szkole prezent — milion koron. Szczególny prezent — książki pomocy naukowej — wspaniałe katedre skandynawistyki. Król Szwecji wpisał się do honorowej księgi gości. W Marii Auli podczas uroczystości pierwszy mieszany chór uniwersytecki.

Para królewska i towarzyszące jej osoby zwiedziły także salę radiańskich wydań Franciszka Smu-

giewiczka, katedrę skandynawistyki.

Następnie król i królowa, pozostali członkowie delegacji udali się do ambasady Szwecji.

W rezydencji oficjalnej, gdzie zatrzymali się król i królowa Szwecji podczas swej wizyty na Litwie, z królem Karolem XVI Gustawem spotkał się premier Republiki Litewskiej Aleksandras Abišala. W rozmowie uczestniczyła minister spraw zagranicznych Szwecji Margaretha af Ugglas oraz ambasador Szwecji na Litwie Lars Magnusson.

W Ratuszu Wileńskim na czesć króla i królowej Szwecji przewodniczący Rady Najwyższej Vytautas Landsbergis wydał uroczystą kolację.

Vytautas Landsbergis i król Karol XVI Gustaw wygłosili przemówienia.

W uroczystej kolacji udział wzięli Grażina Landsbergienė, premier Aleksandras Abišala z żoną Nijolė, wiceprzewodniczący Rady Najwyższej Bronislovas Kuzmickas, Kazimieras Motieka i Česlovas Stankevičius, minister spraw zagranicznych Algirdas Saudargas, ambasador Republiki Litewskiej w Szwecji Romualdas Kalonaitis, arcybiskup wileński Audrys Bačkis, biskup ewangelicko-luteranów Litwy Jonas Kalvanas, członkowie Prezydium Rady Najwyższej i kierownicy frakcji parlamentu, grupa deputowanych do Rady Najwyższej i członków rządu, przedstawiciele związków twórczych, organizacji społecznych.

Na kolacji obecni byli królowa Sylwia, minister spraw zagranicznych Szwecji Margaretha af Ugglas, ambasador Szwecji na Litwie Lars Magnusson, towarzyszący królewskiej rodzinie członkowie delegacji.

Kolacja upłynęła w serdecznej atmosferze.

W piątek rano król Szwecji Karol XVI Gustaw i królowa Sylwia oraz przybyli razem z nimi członkowie delegacji udali się do Trok i Kowna. W podróży towarzyszył im przewodniczący Rady Najwyższej Vytautas Landsbergis z żoną Grażyną Landsbergis z komisji spraw zagranicznych Rady Najwyższej Vidmantas Povilonis, minister

kultury i oświaty Dariusz Kuolys. Przy mostku, prowadzącym do Zamku Trockiego, przybyły powitała i pozdrowiła przewodnicząca Rady Trockiej, dyrektorka Trockiego Historycznego Parku Narodowego Zenta Ražanauskienė.

Z baszt zamkowych na czesć gości rozległa się litewska melodia sutartine w wykonaniu zespołu „Jore”.

Król Szwecji i królowa oraz towarzyszące im osoby obejrzeli ekspozycję muzeum zamkowego. W sali zamkowej goście słuchali koncertu zespołu muzyki dawnej i tańca pod kierownictwem Juratė Mikškaitė. Wykonana została muzyka i tańce dworów europejskich XV w. Król i królowa pozostawili zapis w księdze honorowych gości muzeum.

Następnie królewska rodzina i członkowie towarzyszącej jej delegacji, Vytautas Landsbergis z żoną, inne osoby oficjalne przyszli do karaimskiej kinsesy (tj. domu modlitwy). Tu powitał ich dyrektor generalny Departamentu Narodowości Halina Klobekaitė, przewodniczący karaimskiej wspólnoty religijnej i duchowny Karaimów Mykolas Firkočiūsis, członkowie wspólnoty

W kinsesie dostojnych gości powitał Mykolas Firkočiūsis. Powiedział on, że wspólnocie karaimskiej przypadł wielki zaszczyt podejmowania tak wysokich gości. Odnotowano, że Karaitom, zarówno jak i Rosjanom, Polakom, Białorusinom, Ukraincom, ludziom innych narodowości na Litwie stworzono warunki do kierowania sprawami swej kultury, wyznawania swej religii. Na czesć gości w języku karaimskim odpiewana została tradycyjna pieśń „Jak najładniejszy, jak najlepszy lat”.

Król i królowa Szwecji wpisałi się do księgi kinsesy, rozmawiali z członkami wspólnoty.

Z Trok szwedzka para królewska, przewodniczący Rady Najwyższej z żoną Grażyną i towarzyszące im osoby przybyli do Kowna. (ELTA)

STOSUNKI DYPLOMATYCZNE ZE ZJEDNOCZONYMI EMIRATAMI ARABSKIMI

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Litwy poinformowała, że w zeszłym tygodniu przyjaźnielskich kontaktów i współpracy rządy Republiki Litewskiej i Zjednoczonych Emiratów Arabskich postanowiły nawiązać stosunki dyplomatyczne zgodnie z Konwencją Wiedeńską z 18 kwietnia 1961 r.

W tym celu ministerstwa spraw zagranicznych obu państw wymieniły noly. (ELTA)

W. Krewę powrócił do wolnej Litwy

16 października na rodzinną ziemię sprowadzono prochy klasycy naszej literatury, pierwszego prezydenta Litewskiej Akademii Nauk profesora uniwersytetów w Kownie, Wilnie i Penzylwanii, działacza społecznego Vincasa Krevė-Mickevičiusa i jego żony Ony Marii Krevėniene. Urnom z Filadelfii do Wilna towarzyszyła córka pisarza Ona Aldona Krevėniene — Mošinskienė

i profesor Albertas Zalatorius. Vincas Krevė zmarł w 1954 r. w Ameryce z nadzieją, że jego prochom spłazony będzie powrócił do wolnej Ojczyzny Litwy. Teraz nadzieja ta się spełnia.

Urny z prochami Vincasa Krevė i Ony Marii Krevėniene z lotniska przewieziono do kościoła Uniwersytetu Wileńskiego — św. Jana. (ELTA)

DO PRZEWODNICZĄCEGO RADY NAJWYŻSZEJ REPUBLIKI LITEWSKIEJ

Vytautas Landsbergisa

Serdecznie pozdrawiamy Pana, Fanie Przewodniczący Rady Najwyższej, z okazji Pańskiego urodzinowego jubileuszu.

W nadzwyczaj trudnym i znaczącym dla naszego narodu okresie pracowałeś z Państwem w parlamencie, byliśmy razem w decydujących dniach: styczniowych i zawsze wdziałeśmy Pańską nieugiętą wolę oraz ofiarności w odbudowie Państwa Litewskiego i ugruntowania jego niepodległości oraz dobrego imienia na świecie.

Zyczymy Ci, szanowny Panie Przewodniczący, mocnego zdrowia, wytrwałości oraz nieustraszonej pracy na rzecz Litwy.

Członkowie Prezydium Pracownicy Rady Najwyższej Republiki Litewskiej

UCHWAŁA RADY NAJWYŻSZEJ REPUBLIKI LITEWSKIEJ

O ZGŁOSZENIU PROJEKTU KONSTYTUCJI REPUBLIKI LITEWSKIEJ NA REFERENDUM

Rada Najwyższa Republiki Litewskiej, realizując uchwałę Rady Najwyższej Republiki Litewskiej z 9 lipca 1992 r. „G wyborach do Sejmiku Republiki Litewskiej 25 października 1992 r.”, postanawia:

1. Zgłosić projekt Konstytucji Republiki Litewskiej, który Rada Najwyższa Republiki Litewskiej zaaprobowała 13 października 1992 r., na referendum razem z wyrobami do Sejmiku 25 października 1992 r. Na to referendum zgłosić również projekt ustawy Republiki Litewskiej

„O trybie uprawomocnienia się Konstytucji Republiki Litewskiej”.

2. Polecić Cłownej Komisji Wyborczej zorganizowanie i przeprowadzenie referendum, kierując się ustawą Republiki Litewskiej „O referendum w sprawie Konstytucji Konstytucji Republiki Litewskiej”.

3. Uchwała wchodzi w życie od jej przyjęcia.

Przewodniczący Republiki Litewskiej V. LANDSBERGIS

Wilno, 13 października 1992 r.

To tylko pogłoski

ELTA otrzymała komunikat z dnia informacyjny rządu, który

Opublikował wódec społeczeństwa kraj pogłoski na temat wprowadzenia lit. Rozpowszechniają również niektóre środki masowego przekazu, jeszcze bardziej swobodnie napieć.

Na prośbę pierniera biuro informacyjne rządu zawiadamia, że w wprowadzeniu lit. mieszkający w kraju poinformowani zostaną zgodnie z przywołanym czasem na miejsce przywołania się i wydatki pieniężne.

Rząd Litewskiej nie będzie podjęty żadnych podjętych i nieprzewidywanych decyzji, które mogłyby zaszkodzić interesom Litewskiej walucie, zwłaszcza pieniężnej.

Poddawany pod referendum projekt, który 13 października 1992 r. zaaprobowała Rada Najwyższa Republiki Litewskiej

KONSTYTUCJA Republiki Litewskiej

NAROD LITEWSKI

- który przed wieloma wiekami utworzył Państwo Litewskie,
- który podstawy prawne opierał na Statutach Litewskich i Konstytucjach Republiki Litewskiej,
- który przez stulecia wytrwale bronił swej wolności i niepodległości,
- który zachował swego ducha, język ojczysty, piśmi i obyczaj,
- wcielając w życie naturalne prawo człowieka i narodu do życia i tworzenia na ziemi swych ojców i praojców — w odrodzonym Państwie Litewskim,
- pielęgnując na ziemi Litewskiej zgodę narodową,
- dążąc do obywatelstwa, sprawiedliwego, zgodnego społeczeństwa obywatelskiego i praworządności państwa,
- z woli obywateli odrodzonego Państwa Litewskiego uchwała i proklamuje tę oto KONSTYTUCJĘ

ROZDZIAŁ I PAŃSTWO LITEWSKIE

Artykuł 1

Państwo Litewskie jest niepodległą republiką demokratyczną.

Artykuł 2

Państwo Litewskie tworzy Naród. Suwerenność należy do Narodu.

Artykuł 3

Nikt nie może krępować lub ograniczać suwerenności Narodu, przyswajając należące do całego Narodu władzy suwerennej.

Naród i każdy obywatel mają prawo stawiać opór wszystkiemu, co przemocą zagraża niepodległości Państwa Litewskiego, integralności terytorialnej, ustrojowi konstytucyjnemu.

Artykuł 4

Najwyższą suwerenną władzę Narod sprawuje bezpośrednio lub poprzez demokratycznie wybranych swych przedstawicieli.

Artykuł 5

Władzę państwową na Litwie sprawują Sejm, Prezydent republiki oraz Rząd, Sąd. Pełnomocnictwa władzy ogranicza Konstytucja.

Artykuł 6

Instytucje władzy służą ludziom. Konstytucja jest jedynymi i bezpośrednio stosowanym aktem.

Każdy może bronić swych praw opierając się na Konstytucję.

Artykuł 7

Każda ustawa lub inny akt sprzeczne z Konstytucją są nieważne. Ważne są tylko ustawy opublikowane.

Niezajomość ustawy nie zwalnia od odpowiedzialności.

Artykuł 8

Zagarnięcie władzy państwowej lub jej instytucji przemocą uważa się za akt antykonstytucyjny, jest niezgodny z prawem i nie ma mocy.

Artykuł 9

Najważniejsze sprawy życia państwa i narodu rozstrzyga się w drodze referendum. Referendum w ustawowo przewidzianych przypadkach ogłasza Sejm.

Referendum ogłasza się również, jeśli żąda go co najmniej 300.000 obywateli, mających prawo wyborcze. Tryb ogłaszania i przeprowadzania referendum określa ustawa.

Artykuł 10

Terytorium Państwa Litewskiego jest integralne i nie dzieli się na żadne twory państwowe. Granice państwowe mogą być zmieniane wyłącznie na podstawie umowy międzynarodowej Republiki Litewskiej po ratyfikowaniu jej przez 4/5 ogółu członków Sejmu.

Artykuł 11

Jednostki administracyjne terytorium Państwa Litewskiego oraz ich granice określa ustawa.

Artykuł 12

Obywatelstwo Republiki Litewskiej uzyskuje się poprzez urodzenie oraz na innych podstawach określonych przez ustawę.

Z wyjątkiem poszczególnych przypadków przewidzianych przez ustawę nikt nie może być jednocześnie obywatelem Republiki Litewskiej i innego państwa.

Tryb uzyskania i utraty obywatelstwa określa ustawa.

Artykuł 13

Państwo Litewskie opiekuje się swymi obywatelami za granicą.

Zabrania się wydania obywatela Republiki Litewskiej innemu państwu, jeśli

międzynarodowa umowa Republiki Litewskiej nie przewiduje czegoś innego.

Artykuł 14

Językiem państwowym jest język litewski.

Artykuł 15

Kolory flagi państwowej — żółty, zielony, czerwony.

Godło państwowe — biała Pogoń (Vytiis) na czerwonym polu.

Godło państwowe, flagę i ich użycie określają ustawy.

Artykuł 16

Hymnem państwowym jest „Pieśń narodowa” Vincasa Kudirki.

Artykuł 17

Stolicą Państwa Litewskiego jest miasto Wilno — wielowiekowa historyczna stolica Litwy.

ROZDZIAŁ II CZŁOWIEK I PAŃSTWO

Artykuł 18

Prawa i wolności człowieka są naturalne.

Artykuł 19

Prawa człowieka do życia chroni ustawa.

Artykuł 20

Wolność człowieka jest nietykalna. Nikt nie może być samowolnie zatrzymany lub więziony. Nikt nie może być pozbawiony wolności według innych zasad i innych procedur, niż ustaliła ustawa.

Na miejscu przestępstwa zatrzymana osoba w ciągu 48 godzin ma być przedstawiona sądowi, gdzie z udziałem zatrzymanego umotywuje się zatrzymanie. Jeśli sąd nie podejmuje decyzji w sprawie aresztowania osoby, zatrzymano zostaje natychmiast zwolniony.

Artykuł 21

Osobowość człowieka jest nietykalna. Godność człowieka broni prawo. Zabrania się torturowania człowieka, kałeczenia go, poniżania jego godności, okrutnego postępowania z nim czy też wymierzania takich kar.

Z człowiekiem bez jego wiedzy i swobodnej zgody nie mogą być przeprowadzane badania naukowe i medyczne.

Artykuł 22

Życie prywatne człowieka jest nietykalne. Osobista korespondencja, rozmowy telefoniczne, informacja telegraficzna i inna są nietykalne.

Informacja o życiu prywatnym osoby może być zbierana tylko zgodnie z umotywowaną decyzją sądu i z ustawą.

Ustawa i sąd chronią, aby nikt nie zażnął samowolnej i bezprawnej ingerencji w jego życie osobiste czy rodzinne, zagrożenia honoru lub godności.

Artykuł 23

Własność jest nietykalna. Praw własności bronią ustawy. Własność może być odebrana tylko w trybie ustawowym dla potrzeb społeczeństwa i sprawiedliwie wynagrodzona.

Artykuł 24

Mieszkanie człowieka jest nietykalne. Bez zgody mieszkańca nie zezwala się na wejście do mieszkania inaczej, jak tylko na podstawie decyzji sądu lub w trybie ustalonym przez ustawę wtedy, gdy należy zapewnić porządek publiczny, zatrzymać przestępcę, ratować życie ludzkie, czy mienie.

Artykuł 25

Człowiek ma prawo na własne przekonania oraz swobodnie ich wyrażanie. Człowiek ma prawo bez przeszkód poszukiwać, uzyskiwać i rozpowszechniać informacje oraz idee.

Wolność wyrażania przekonań otrzymy-

wania i upowszechniania informacji nie może być ograniczana w inny sposób z wyjątkiem ustawy, jeżeli jest to konieczne dla ochrony zdrowia człowieka, honoru i godności, życia prywatnego, moralności czy obrony ustroju konstytucyjnego. Swoboda wyrażania przekonań i upowszechniania informacji nie daje się pogodzić z przestępczymi działaniami — nieważnością narządową, rasową, religijną czy społeczną, podżeganiem przemocy lub dyskryminacją, oszczerstwem i dezinformacją. Obywatel ma prawo w trybie ustalonym przez ustawę uzyskać posiadaną przez instytucje państwowe informację o nim.

Artykuł 26

Wolność myśli, wiary i sumienia nie jest ograniczana. Każdy człowiek ma prawo swobodnego wyboru jakiegokolwiek religii lub wiary i wyznawać ją sam lub z innymi, prywatnie lub publicznie, wykonywać obrzędy religijne, praktykować wiarę lub uczyć jej.

Nikt nie może zmuszać innej osoby ani sam być zmuszany do wyboru lub wyznawania jakiegokolwiek religii lub wiary.

Wolność człowieka w wyznawaniu i upowszechnianiu religii lub wiary nie może być ograniczana w inny sposób, niż ustawa i tylko wtedy, kiedy konieczne jest zapewnić bezpieczeństwo społeczne, porządek publiczny, zdrowie i moralność ludzi, jak też inne podstawowe prawa i wolności jednostki.

Rodzice i opiekunowie swobodnie troszczą się o wychowanie religijne i moralne dzieci i podopiecznych zgodnie z własnymi przekonaniami.

Artykuł 27

Przekonaniami człowieka, praktykowaną religią czy wiarą nie może być usprawiedliwane przestępstwo lub nieprzestrzeganie ustaw.

Artykuł 28

Człowiek wcielając w życie swe prawa i korzystając ze swych wolności powinien przestrzegać Konstytucji i Republiki Litewskiej i ustaw, nie krępować praw i wolności innych ludzi.

Artykuł 29

Wobec ustawy, sądu i innych instytucji państwowych czy osób urzędowych wszystkie osoby są równe.

Praw człowieka nie wolno ograniczać i dawać mu przywileje ze względu na płeć, rasę, narodowość, język, pochodzenie, status społeczny, wyznanie, przekonanie lub poglądy.

Artykuł 30

Osoba, której prawa konstytucyjne lub wolności są naruszane, ma prawo zwracania się do sądu.

Straty materialne i moralne wyrządzone osobie powinny być rekompensowane zgodnie z ustawą.

Artykuł 31

Osoba uważa się za niewinną aż jej wina nie zostanie udowodniona w trybie ustawowym i uznana na mocy prawomocnego wyroku sądowego.

Osoba oskarżona o dokonanie przestępstwa ma prawo do tego, aby jej sprawie publicznie i sprawiedliwie rozpatrzył niezawisły i bezstronny sąd.

Zabrania się zmuszania do składania zeznań przeciwko sobie, przeciwko członkom swej rodziny lub bliskim krewnym.

Kara może być wymierzana lub stosowana wyłącznie w oparciu na ustawę. Nikt nie może być karany za to samo przestępstwo po raz drugi.

Osobie, podejrzanej o popełnienie przestępstwa i oskarżonej od chwili jej zatrzymania lub pierwszego przesłuchania zapewnia się prawo do obrony, jak też posiadania adwokata.

Artykuł 32

Obywatel ma prawo do przemieszania się i wyboru miejsca zamieszkania na Litwie, może swobodnie opuścić Litwę.

Prawa te nie mogą być uszczuplane w inny sposób niż zgodnie z ustawą i jeżeli jest to konieczne dla bezpieczeństwa państwa, zachowania zdrowia ludzkiego, a także w imię sprawiedliwości.

Nie wolno zabronić obywatelowi powrotu do Litwy. Każdy Litwin może zamieszkać na Litwie.

Artykuł 33

Obywatele mają prawo udziału w zarządzaniu swym krajem zarówno bezpośrednio, jak też przez demokratycznie wybranych przedstawicieli, jak też przez do tego, aby na jednakowych warunkach wstępować do służby państwowej Republiki Litewskiej.

Obywatelom przysługuje prawo krytykowania pracy instytucji państwowych lub urzędników, zaskarżania ich decyzji. Zabrania się przesładowania za krytykę. Obywatelom przysługuje prawo petycji, którego tryb realizacji określa ustawa.

Artykuł 34

Obywatele, którzy w dniu wyborów mają ukończone 18 lat, przysługuje pra-

wo wyborcze. Prawo być wybranym obywatela stytucja Republiki Litewskiej i prawo wyborcza. W wyborach nie uczestniczą osoby, uznani przez sąd za niezdolnych do czynności prawnych.

Artykuł 35

Obywatelom przysługuje prawo do partii politycznej i towarzyskiej, do celów i działalności nie są sprzeczne z konstytucją i ustawami.

Nikt nie może być zmuszany do przynależności do którejś z wyżej wymienionych partii politycznych czy zrzeszeń.

Zakładanie oraz działalność partytycznych i innych organizacji politycznych i społecznych regulaminy.

Artykuł 36

Nie wolno zabraniać lub ograniczać obywatelom zbierać się bez broni palnej. Prawo to nie może być ograniczane, niż przez ustawę i tylko wtedy, gdy należy strzec bezpieczeństwa i społeczeństwa, porządku publicznego, zdrowia i moralności, lub innych praw i wolności innych osób.

Artykuł 37

Obywatele należący do wyżej wymienionych mają prawo plegnacji języka, kultury i obyczajów.

ROZDZIAŁ III SPOŁECZEŃSTWO I PAŃSTWO

Artykuł 38

Rodzina jest podstawą społeczeństwa. Państwo chroni i opiekuje się nią, macierzyństwem, ojcostwem i adopcją.

Małżeństwo zawiera się za wolną i świadomą zgodą mężczyzny i kobiety. Państwo rejestruje małżeństwa i wyznacza tryb i warunki rejestracji związku małżeńskiego.

Prawa małżonków w rodzinie są równe. Prawem i obowiązkiem rodziców jest wychowywanie swych dzieci na odpowiedzialnych i wiernych obywateli, nie manie ich do pełnoletności.

Obowiązkiem dzieci jest szacunek rodziców, opieka nad nimi w starszym wieku i ich spoufianie.

Artykuł 39

Państwo opiekuje się rodzinami zagrożonymi i wychowującymi dzieci w domu w przewidzianym przez ustawę zakresie udziału w pomocy.

Pracującym matkom ustawa przewiduje płatne urlopy do i po porodzie, ograniczone warunki pracy oraz inne ulgi.

Nieletnie dzieci broni ustawa. Państwo i samorządowe instytucje naukowe i wychowawcze są odpowiedzialne za zadośćuczynienie rodzicom, którzy w nich wychowują.

W trybie określonym przez ustawę mogą być zakładane nie państwowe instytucje nauczania i wychowania. Wyzwim uczeniem daje się naukę.

Państwo nadzoruje działalność instytucji naukowo-dydaktycznych.

Artykuł 41

Dla osób do lat 16 nauka jest obowiązkowa. Nauka w państwowych i samorządowych szkołach ogólnokształcących, zawodowych oraz pomaturalnych uczelniach jest bezpłatna.

Składka wyższe dostępne są wszystkim zgodnie ze zdolnościami każdego człowieka. Dobrze uczącym się obywatelom państwowych wyższych uczelniach mogą być udzielane stypendia i inne świadczenia.

Artykuł 42

Kultura, nauka i badania oraz nauka nie są wolne od państwa. Państwo popiera kulturę i naukę i przyswaja do ochrony zabytków kultury, sztuki oraz innych zabytków i obiektów kultury.

Duchowe i materialne interesy związane z twórczością naukową, literacką, kulturalną i artystyczną państwa broni ustawa.

Artykuł 43

Państwo uznaje tradycje religijne, kościoły i organizacje religijne, które mają one poparcie w społeczeństwie i ich nauka oraz obrzędy nie są sprzeczne z ustawą i moralnością.

Uznane przez państwo kościoły i inne organizacje religijne mają prawo do swobodnego głoszenia swych nauk, swych obrzędów, posiadania domów, instytucji charytatywne oraz swobodnego przygotowania duchownych.

Kościóły i organizacje religijne, które bodnie działają zgodnie ze swymi zasadami i statutami.

Status kościołów i innych organizacji religijnych w państwie ustala się

... porozumienia lub ustawy.
Głównie nauki kościoła lub organizacji religijnych, inna działalność wyznaczeniowa, jak też domy modlitwy nie mogą być używane do tego, co jest sprzeczne z Konstytucją i ustawami.
Na Litwie nie ma religii państwowej.

Artkuł 44
Centra środków masowego przekazu jest zabronione:
Państwo, partie polityczne, organizacje polityczne i społeczne, inne instytucje i osoby nie mogą monopolizować środków masowego przekazu.

Artkuł 45
Wspólnoty narodowe obywateli sprawy kultury narodowej, oświaty, dotychczasowości, pomocy wzajemnej załatwiają samodzielnie.
Państwo wspiera wspólnoty narodowe.

**ROZDZIAŁ IV
GOSPODARKA NARODOWA I PRACA**

Artkuł 46
Litewska gospodarka opiera się na prawie własności prywatnej, swobodzie działalności gospodarczej i inicjatywie jednostki.
Państwo popiera pozytywne dla społeczeństwa wysiłki gospodarcze i inicjatywę.
Państwo reguluje działalność gospodarczą w ten sposób, aby służyła ona wspólnemu dobru narodu.
Ustawa zabrania monopolizacji produkcji i rynku, strzeże swobody uczciwej konkurencji.
Państwo broni interesów konsumenta.

Artkuł 47
Ziemia, wody wewnętrzne, lasy, parki na prawach własności mogą należeć jedynie do obywateli Republiki Litewskiej i państwa.
Działki gruntowe na prawach własności w ustalonym przez ustawy trybie i warunkach mogą stanowić własność obcego państwa — w celu założenia jego instytucji dyplomatycznych i konsularnych.
Na wyłącznych prawach własności należą do Republiki Litewskiej wnętrza ziemi, a także wody wewnętrzne o znaczeniu państwowym, lasy, parki, drogi, obiekty historyczne, archeologiczne i kulturalne. Republika Litewska przysługując wyłączenia praw do przestrzeni powietrznej nad jej terytorium, jej szelfu kontynentalnego oraz strefy ekonomicznej na Morzu Bałtyckim.

Artkuł 48
Każdy człowiek może swobodnie wybrnąć pracę lub działalność przedsiębiorczą i ma prawo do odpowiednich, bezpiecznych i zdrowych warunków pracy, otrzymywania słusznego wynagrodzenia za pracę oraz opieki społecznej w przypadkach utraty pracy.
Pracę cudzoziemców w Republice Litewskiej reguluje ustawa.
Praca przymusowa jest zakazana.
Za pracę przymusową nie uważa się służby w wojsku lub przy zastąpieniu jej służbą alternatywną, a także pracę obywateli w razie wojny, klęski żywiołowej, epidemii lub innych wyjątkowych okoliczności. Za pracę przymusową nie uważa się też regulowanej przez ustawę pracy szklanych przy szad.

Artkuł 49
Każdy człowiek pracujący ma prawo do wypoczynku i czasu wolnego, a także do rocznego płatnego urlopu.
Czas pracy określa ustawa.

Artkuł 50
Związki zawodowe powstają swobodnie działają samodzielnie. Bronią one zawodowych, ekonomicznych i społecznych praw i interesów pracujących.
Wszystkie związki zawodowe mają równe prawa.

Artkuł 51
Pracownicy w obronie swych interesów ekonomicznych i społecznych mają prawo strajku.
Ograniczenia tego prawa, warunki i tryb wzięcia go w życie ustala ustawa.

Artkuł 52
Państwo zapewnia prawo obywateli do otrzymania rent z tytułu starości i inwalidztwa, pomocy społecznej w razie utraty pracy, choroby, wdowieństwa, utraty wyżywienia lub w innych przewidzianych przez ustawy wypadkach.

Artkuł 53
Państwo troszczy się o zdrowie ludzi i zapewnia opiekę lekarską i usługi w razie choroby człowieka. Ustawa ustala tryb udzielania obywatelom bezpłatnej pomocy lekarskiej w państwowych instytucjach leczniczych.
Państwo propaguje w społeczeństwie kulturę fizyczną i popiera sport.
Państwo i każdy człowiek powinien chronić środowisko przed szkodliwym wpływem.

Artkuł 54
Państwo troszczy się o ochronę środowiska naturalnego i światła zwierzęcego i roślinnego, poszczególnych obiektów

przyrody i szczególnie cennych miejscowości, dogłdając, aby z umiarem były wykorzystywane, jak też odnawiane i pomniejszane zasoby przyrody.
Ustawa zabrania niszczenia ziemi, jej wnętrza, wód, zanieczyszczenia wody i powietrza, wywierania radioaktywnego wpływu na otoczenie oraz zubożenia, światła roślinnego i zwierzęcego.

**ROZDZIAŁ V
SEJM**

Artkuł 55
Sejm tworzą przedstawiciele Narodu — 141 członków Sejmu, wybieranych na cztery lata w drodze powszechnego, równego, bezpośredniego prawa wyborczego i tajnego głosowania.
Sejm uważa się za wybrany, jeżeli się wybierze co najmniej 3/5 członków Sejmu.

Tryb wyborów członków Sejmu ustala ustawa.

Artkuł 56
Członkiem Sejmu może być wybrany obywatel Republiki Litewskiej, nie związany przysługą lub zobowiązaniem wobec obcego państwa i który w dniu wyborów ma nie mniej niż 25 lat i stale zamieszkuje na Litwie.
Członkami Sejmu nie mogą być wybrane osoby, które do końca nie odbyły kary na mocy wyroku sądowego, a także osoby uznane przez sąd za ubezwłasnowolnione.

Artkuł 57
Kolejne wybory do Sejmu przeprowadza się nie wcześniej niż dwa miesiące i nie później niż miesiąc do wygaśnięcia pełnomocnictwa członków Sejmu.

Artkuł 58
Przedterminowe wybory do Sejmu mogą być rozpisane zgodnie z uchwałą Sejmu powziętą większością co najmniej 3/5 głosów ogółu członków Sejmu.
Przedterminowe wybory do Sejmu może też ogłosić Prezydent Republiki:

- 1) jeśli Sejm w ciągu 30 dni od przedstawienia programu nie powziął decyzji w sprawie programu nowego rządu lub od pierwszego przedstawienia programu rządowego w ciągu 60 dni dwa razy z kolei nie zaakceptował programu Rządu;
- 2) na wniosek Rządu, jeśli Sejm bezpośrednio wyraża wotum nieufności Rządowi.

Prezydent Republiki nie może ogłaszać przedterminowych wyborów do Sejmu, jeśli do końca kadencji Prezydenta republiki pozostaje mniej niż 6 miesięcy, a także jeśli od przedterminowych wyborów do Sejmu nie minęło 6 miesięcy.

W uchwale Sejmu lub akcie Prezydenta Republiki w sprawie przedterminowych wyborów do Sejmu wskazuje się dzień wyborów nowego Sejmu. Wybory nowego Sejmu mają być przeprowadzone nie później niż w ciągu 3 miesięcy od powzięcia decyzji w sprawie przedterminowych wyborów.

Artkuł 59
Rachubę czasu pełnomocnictwa członków Sejmu rozpoczyna się od dnia, w którym nowy wybrany Sejm zbiera się na pierwsze posiedzenie. Z rozpoczęciem tego posiedzenia kończy się okres pełnomocnictwa wcześniej wybranych członków Sejmu.
Wybrany członek Sejmu wszelkie prawa przedstawiciela Narodu uzyskuje dopiero po złożeniu w Sejmie przysięgi na wierność Republice Litewskiej.

Członek Sejmu, który w trybie ustawowym nie złożył przysięgi albo przysięgał warunkowo, traci mandat członka Sejmu. W tej sprawie Sejm podejmuje uchwałę.
W pełnienu swych obowiązków członkowie Sejmu kierują się Konstytucją Republiki Litewskiej, interesami państwa, sumieniem własnym i nie mogą być krępowani przez żadne mandaty.

Artkuł 60
Obowiązki członka Sejmu, z wyjątkiem jego obowiązków w Sejmie, są z nim pogodzenia z innymi funkcjami w instytucjach państwowych i organizacjach, jak też z pracą przedsiębiorcy, w placówkach komercyjnych oraz innych prywatnych instytucjach lub przedsiębiorstwach. Na okres swych pełnomocnictw członek Sejmu zwalniany jest z obowiązku służby w ochronie kraju.
Członek Sejmu może być mianowany tylko Premierem albo ministrem.

Praca członka Sejmu, a także wydatki związane z jego działalnością parlamentarną, pokrywane są z budżetu państwowego. Członek Sejmu nie może otrzymać żadnego innego wynagrodzenia, z wyjątkiem wynagrodzenia za pracę twórczą.

Obowiązki, prawa i gwarancje działalności członka Sejmu ustala ustawa.

Artkuł 61
Członek Sejmu ma prawo złożyć interpelację Premierowi, ministrom, kierownikom instytucji państwowych, twórczym lub wybieranych przez Sejm. Ci obowiązani są odpowiedzieć słownie lub

pisemnie na sesji Sejmu w określonym przez Sejm trybie.
Podczas sesji grupa nie mniejsza niż 1/5 członków Sejmu może złożyć interpelację Premierowi czy ministrowi.
Sejm po omówieniu odpowiedzi Premiera lub ministra na interpelację, może orzec, że odpowiedź jest niezadowolająca i większością głosów połowy wotum członków Sejmu wyrazić wotum nieufności Premierowi lub ministrowi.
Tryb głosowania określa ustawa.

Artkuł 62
Osoba członka Sejmu jest nietykana. Członek Sejmu bez zgody Sejmu nie może być pociągany do odpowiedzialności kamej, aresztowany, a także w inny sposób ograniczany w swej wolności.
Członek Sejmu nie może być przesładowany za głosowanie lub wystąpienie w Sejmie. Niemiennie za obrazę człowieka i oszczerstwo może być pociągnięty do odpowiedzialności w trybie ogólnym.

Artkuł 63
Pełnomocnictwa członka Sejmu przerywa się, jeżeli:

- 1) kończy się termin pełnomocnictwa lub zbiera się na pierwsze posiedzenie Sejm wybrany w przedterminowych wyborach;
- 2) umiera;
- 3) składa rezygnację;
- 4) sąd uznaje go za niezdolnego do czynności prawnych;
- 5) Sejm unieważnia jego mandat w trybie procesu oskarżenia;
- 6) wybory uznaje się za nieważne lub brutalnie łamie się ordynację wyborczą;
- 7) przechodzi do pracy lub nie rezygnuje z pracy, której nie da się pogodzić z funkcjami członka Sejmu;
- 8) zostaje pozbawiony obywatelstwa Republiki Litewskiej.

Artkuł 64
Sejm rokrocznie zbiera się na dwie kolejne sesje — wiosenną i jesienią. Sesje wiosenna rozpoczyna się 10 marca i kończy 30 czerwca. Sesja jesienna rozpoczyna się 10 września i kończy 23 grudnia. Sejm może zadecydować o przedłużeniu sesji.
Sesje nadzwyczajne zwołuje przewodniczący Sejmu na wniosek co najmniej trzeciej części wszystkich członków Sejmu, a w przypadkach przewidzianych przez Konstytucję — Prezydent Republiki.

Artkuł 65
Prezydent Republiki nowo wybrany Sejm zaprasza na pierwsze posiedzenie, które powinno się odbyć nie później niż 15 dni po wybraniu Sejmu. Jeśli Prezydent Republiki nie zbiera Sejmu, członkowie Sejmu zbierają się sami najazutrz po upływie 15-dniowego terminu.

Artkuł 66
Posiedzenie Sejmu prowadzi przewodniczący Sejmu lub jego zastępca.
Pierwsze po wyborach posiedzenie Sejmu inauguruje najstarszy wiekiem członek Sejmu.

Artkuł 67
Sejm:
1) omawia i uchwała poprawki do Konstytucji i ustawy;
2) uchwała ustawy;
3) podejmuje uchwały w sprawie referendów;
4) rozpisuje wybory Prezydenta Republiki Litewskiej;
5) zakłada przewidziane ustawowo instytucje państwowe oraz mianuje i zwalnia ich kierowników;
6) akceptuje lub nie akceptuje zgłaszana przez Prezydenta Republiki kandydatury Premiera;
7) rozpatruje przedstawiony przez Premiera program Rządu i decyduje, czy go zaakceptować;
8) na wniosek Rządu powołuje i rozwiązuje ministerstwa Republiki Litewskiej;
9) nadzoruje działalność Rządu, może wyrażać wotum nieufności Premierowi lub ministrowi;

10) mianuje sędziów Sądu Konstytucyjnego, sędziów Sądu Najwyższego oraz przewodniczących tych sądów;
11) mianuje i zwalnia Kontrolera Państwowego, przewodniczącego Zarządu Banku Litewskiego;
12) rozpisuje wybory do rad samorządów;
13) powołuje Główną Komisję Wyborczą i zmienia jej skład;
14) zatwierdza budżet państwowy i nadzoruje jego wykonywanie;

15) ustala podatki państwowe oraz inne obowiązujące opłaty;
16) ratyfikuje i denonsuje międzynarodowe umowy Republiki Litewskiej, rozpatruje inne zagadnienia polityki zagranicznej;
17) ustala podział administracyjny republiki;
18) funduje nagrody państwowe Republiki Litewskiej;
19) wydaje akty o amnestii;
20) wprowadza bezpośrednie zarządzanie, stanowiąc wyjątkowo, ogłasza mobilizację i podejmuje decyzję co do użycia sił zbrojnych.

Artkuł 68
Prawo inicjatywy legislacyjnej w Sejmie przysługuje członkom Sejmu, Prezydentowi Republiki i Rządowi.

Prawo inicjatywy legislacyjnej mają również obywatele, posiadający prawo wyborcze może przedstawiać Sejmowi projekt ustawy, który Sejm obowiązany jest rozpatrzyć.

Artkuł 69
Ustawy podejmowane są w Sejmie z zachowaniem przewidzianej przez ustawy procedury.
Ustawy uważa się za przyjęte, jeśli przegłosowała za nie większość członków Sejmu, uczestniczących w posiedzeniu.
Ustawy konstytucyjne Republiki Litewskiej uznaje się za przyjęte, jeśli przegłosowała za nie ponad połowa członków Sejmu, a zmienne są co najmniej większość głosów 3/5 ogółu członków Sejmu. Listę ustaw konstytucyjnych większością głosów 3/5 członków Sejmu ustala Sejm.

Ustalenia ustaw Republiki Litewskiej mogą też być uchwalane w drodze referendum.

Artkuł 70
Uchwalone przez Sejm ustawy nabierają mocy po tym, gdy podpisze je i oficjalnie ogłosi Prezydent Republiki Litewskiej, o ile w samych ustawach nie określa się późniejszego dnia wejścia w życie.
Inne uchwalone przez Sejm akty i regulaminy Sejmu podpisuje przewodniczący Sejmu. Akty te nabierają mocy najazutrz po ich proklamowaniu, o ile w samych aktach nie określa się innego trybu uprawomocnienia.

Artkuł 71
Prezydent Republiki uchwaloną przez Sejm ustawę nie później niż w ciągu 10 dni od wzięcia akt podpisuje i ogłasza oficjalnie, albo zwraca Sejmowi z odpowiednimi motywacjami do powtórnego rozpatrzenia.
Jeśli we wskazanym czasie Prezydent Republiki nie zwróci i nie podpisze przyjętej przez Sejm ustawy, to ustawa taka nabiera mocy po jej podpisaniu i oficjalnym ogłoszeniu przez przewodniczącego Sejmu.

Ustawę lub inny akt przyjęty w drodze referendum nie później niż w ciągu 5 dni ma podpisać i oficjalnie ogłosić Prezydent Republiki.
Jeśli we wskazanym czasie Prezydent Republiki nie podpisze i nie ogłosi takiej ustawy, to nabiera ona mocy po podpisaniu i oficjalnym ogłoszeniu przez przewodniczącego Sejmu.

Artkuł 72
Zwróconą przez Prezidenta Republiki ustawę Sejm może od nowa omówić i uchwalić.
Powtórně omówioną przez Sejm ustawą uważana jest za uchwaloną, jeśli zostały powzięte zgłoszone przez Prezidenta poprawki i uzupełnienia lub jeśli za ustawą przegłosowało co najmniej 1/2, a za ustawą konstytucyjną — nie mniej niż 3/5 ogółu członków Sejmu.
Takie ustawy Prezydent Republiki obowiązany jest podpisać i niezwłocznie oficjalnie ogłosić.

Artkuł 73
Skargi obywateli w sprawie nadużyć czy błędów urzędników państwowych i samorządowych (z wyjątkiem sędziów) badać kontrolerzy Sejmu. Mają oni prawo zalecać sądowi zwolnienie winnych urzędników z zajmowanych stanowisk.
Pełnomocnictwa kontrolerów Sejmu ustala ustawa.

W razie potrzeby Sejm powołuje też inne instytucje kontroli. Ich system i pełnomocnictwa ustala ustawa.

Artkuł 74
Prezydenta Republiki, przewodniczącego i sędziów Sądu Konstytucyjnego, przewodniczącego i sędziów Sądu Najwyższego, przewodniczącego i sędziów Sądu Apelacyjnego, członków Sejmu za brutalne naruszenie Konstytucji bądź znamienne przysięgi, a także w razie wykrycia przestępstwa Sejm większością głosów 3/5 ogółu członków może usunąć z zajmowanych stanowisk i unieważnić mandat członka Sejmu. Dokonuje się tego w trybie procesu zaskarżenia, ustalonym w regulaminie Sejmu.

Artkuł 75
Mianowani lub wybierani przez Sejm funkcjonariusze, z wyjątkiem osób wskazanych w artykule 74 Konstytucji, zwalniani są z obowiązków, jeśli Sejm większością głosów ogółu członków Sejmu wyraził im wotum nieufności.

Artkuł 76
Strukturę i tryb pracy Sejmu ustala regulamin Sejmu. Regulamin Sejmu ma moc ustawy.

(Ciąg dalszy na str. 4)

KONSTITUCJA Republiki Litewskiej

(Ciąg dalszy ze str. 3)

ROZDZIAŁ VI PREZYDENT REPubLIKI

Artykuł 77

Prezydent Republiki jest głową państwa.

Reprezentuje on Państwo Litewskie i robi wszystko, co nakazuje mu Konstytucja i ustawy.

Artykuł 78

Na Prezydenta Republiki może być wybrany obywatel Litwy z pochodzenia, który co najmniej trzy ostatnie lata mieszkał na Litwie, który do dnia wyborów ukończył nie mniej niż 40 lat i który może być wybrany na członka Sejmu.

Prezydenta Republiki wybierają obywatele Republiki Litewskiej na okres pięciu lat na zasadzie powszechnego, równego i bezpośredniego prawa wyborczego w drodze tajnego głosowania.

Ta sama osoba może być wybierana na Prezydenta republiki nie więcej niż dwa razy z rzędu.

Artykuł 79

Jako kandydat na Prezydenta Republiki rejestrowany jest obywatel Republiki Litewskiej, który potrafi sprostać warunkom pierwszej części artykułu 78 i zbierze co najmniej 20 tysięcy podpisów wyborców.

Liczba kandydatów na stanowisko Prezydenta Republiki jest nieograniczona.

Artykuł 80

Kolejne wybory Prezydenta republiki odbywają się w ostatnią niedzielę dwa miesiące przed zakończeniem kadencji Prezydenta republiki.

Artykuł 81

Za wybranego uważa się tego kandydata na stanowisko Prezydenta republiki, który przy pierwszym głosowaniu i z ogółu uczestniczących w wyborach wyborców uzyskał ponad połowę głosów ogółu uczestniczących w wyborach wyborców. Jeśli w wyborach uczestniczyło mniej niż połowa ogółu wyborców, za wybranego uważa się tego kandydata, który uzyskał najwięcej, nie mniej jednak niż 1/3 głosów ogółu wyborców.

Jeśli w pierwszej turze głosowania żaden z kandydatów nie uzyska niezbędnej większości głosów, po dwóch tygodniach przeprowadza się powtórne głosowanie na dwóch kandydatów, którzy zdobyli najwięcej głosów. Za wybranego uważa się kandydata, który zdobył najwięcej głosów.

Jeśli w pierwszej turze uczestniczyło nie więcej niż dwóch kandydatów i żaden nie uzyskał niezbędnej liczby głosów, to rozpoczyna się powtórne wybory.

Artykuł 82

Wybrany Prezydent republiki obowiązki swoje zaczyna pełnić następująco po zakończeniu kadencji Prezydenta republiki, po tym, gdy w Wilnie z udziałem przedstawicieli Narodu — członków Sejmu przysięgnie Narodowi na wierność Republice Litewskiej i Konstytucji, że sumiennie pełnić będzie swe obowiązki i dla wszystkich będzie jednakowo sprawiedliwy. Przysięga też ponownie wybrany Prezydent republiki.

Akt przysięgi Prezydenta republiki podpisuje on sam oraz przewodniczący Sądu Konstytucyjnego, a w razie jego nieobecności — jeden z sędziów Sądu Konstytucyjnego.

Artykuł 83

Prezydent republiki nie może być członkiem Sejmu, nie może zajmować żadnego innego stanowisk i otrzymywać żadnego wynagrodzenia, z wyjątkiem wynagrodzenia ustalonego dla Prezydenta republiki i wynagrodzenia za działalność twórczą.

Osoba wybrana na Prezydenta republiki ma zawieszony swą działalność w partiach politycznych i organizacjach politycznych do rozpoczęcia się nowej kampanii wyborów Prezydenta republiki.

Artykuł 84

Prezydent Republiki:
1) rozstrzyga główne problemy polityki zagranicznej i razem z Rządem realizuje politykę zagraniczną;
2) podpisuje międzynarodowe umowy Republiki Litewskiej i przedstawia je Sejmowi do ratyfikacji;

3) na wniosek Sądu mianuje i odwołuje przedstawicieli dyplomatycznych Republiki Litewskiej w innych państwach i przy organizacjach międzynarodowych; przyjmuje listy uwierzytelniające przedstawicieli dyplomacji innych państw oraz pisma odwołujące; nadaje najwyższe rangi dyplomatyczne i specjalne tytuły;

4) za aprobatą Sejmu mianuje Premiera, zleca mu tworzenie Rządu i zatwierdza jego skład;

5) za aprobatą Sejmu zwalnia Premiera;

6) przyjmuje zwracane przez Rząd pełnomocnictwa po wybraniu nowego Sejmu i zleca mu pełnienie obowiązków do utworzenia nowego Rządu;

7) przyjmuje dymisję Rządu i w razie potrzeby zleca jej kontynuowanie obowiązków bądź zleca jednemu z ministrów pełnienie obowiązków Premiera do utworzenia nowego Rządu; przyjmuje dymisję ministrów i może zlecić im pełnienie obowiązków do mianowania nowego ministra;

8) w razie dymisji Rządu lub zwrotu przez Rząd pełnomocnictw, nie później niż w ciągu 15 dni zgłasza Sejmowi do rozpatrzenia kandydaturę Premiera;

9) na wniosek Premiera mianuje i zwalnia ministrów;

10) w określonym trybie mianuje i zwalnia przewidziane przez ustawy osoby oficjalne państwa;

11) zgłasza Sejmowi kandydatury na sędziów Sądu Najwyższego, a po mianowaniu wszystkich sędziów Sądu Najwyższego z ich grona zgłasza Sejmowi do mianowania przewodniczącego Sądu Najwyższego, mianuje sędziów Sądu Apelacyjnego, a spośród nich — przewodniczącego Sądu Apelacyjnego, jeśli ich kandydatury aprobuje Sejm; mianuje sędziów sądów okręgowych i rejonowych oraz przewodniczących, zmienia miejsca ich pracy; w ustawowo przewidzianych przypadkach zaleca Sejmowi odwołanie sędziów;

12) zgłasza Sejmowi kandydatury trzech sędziów Sądu Konstytucyjnego, a po mianowaniu wszystkich sędziów Sądu Konstytucyjnego spośród nich zaleca Sejmowi kandydaturę przewodniczącego Sądu Konstytucyjnego;

13) zgłasza Sejmowi kandydaturę Kontrolera Państwowego, przewodniczącego Zarządu Banku Litewskiego, może wyrazić Sejmowi wotum nieufności dla nich;

14) za aprobatą Sejmu mianuje i zwalnia dowódcę wojsk oraz szefa służby bezpieczeństwa;

15) nadaje najwyższe stopnie wojskowe;

16) w wypadku napadu zbrojnego, zagrażającego suwerenności państwowej czy integralności terytorialnej podejmuje decyzje w sprawie obrony przed agresją zbrojną, o wprowadzeniu stanu wojennego, a także o mobilizacji i zgłasza te decyzje do zatwierdzenia na najbliższym posiedzeniu Sejmu;

17) w przewidzianym przez ustawę trybie i przypadkach ogłasza stan wyjątkowy i zgłasza te decyzje do zatwierdzenia na najbliższym posiedzeniu Sejmu;

18) składa w Sejmie doroczne sprawozdania o sytuacji na Litwie, polityce wewnętrznej i zagranicznej Republiki Litewskiej;

19) w przypadkach przewidzianych w Konstytucji zwołuje nadzwyczajną sesję Sejmu;

20) rozpoczyna kolejne wybory do Sejmu, a w przypadkach przewidzianych w części drugiej artykułu 58 Konstytucji — przedterminowe wybory do Sejmu;

21) w ustawowo przewidzianym trybie nadaje obywatelstwo Republiki Litewskiej;

22) przyznaje nagrody państwowe;

23) ulaskawia skazanych;

24) podpisuje i ogłasza powzięte przez Sejm ustawy lub zwraca je Sejmowi w trybie ustalonym w artykule 71 Konstytucji.

Artykuł 85

Prezydent Republiki, wcielając w życie nadane mu pełnomocnictwa, wydaje akty — dekryty. Zeby dekryty Prezydenta republiki, wskazane w punktach 3, 15, 17 i 21 artykułu 84 Konstytucji miały moc, miały być podpisane przez Premiera lub odpowiedniego ministra. Odpowiedzialność za taki dekret spoczywa na Premierze lub ministrze, który go podpisał.

Artykuł 86

Osoba Prezydenta republiki jest nietykalna: dopóki pełni swe obowiązki nie może być aresztowany, pociągnięty do odpowiedzialności karnej lub administracyjnej.

Prezydent republiki może być przedterminowo zwolniony z obowiązków jedynie w przypadku brutalnego łamania Konstytucji lub przysięgi, lub w razie wyjątkowej, że popełnione zostało przestępstwo. Kwestię usunięcia Prezydenta z stanowiska rozstrzyga Sejm w trybie procesu zaskarżenia.

Artykuł 87

Gdy w przypadkach przewidzianych w części drugiej artykułu 58 Konstytucji Prezydent republiki rozpoczyna przedterminowe wybory do Sejmu, nowo wybrany Sejm większością głosów 3/5 ogółu członków Sejmu w ciągu 30 dni od pierwszego dnia posiedzenia może rozpiszać przedterminowe wybory Prezydenta republiki. Prezydent republiki — z zyczący wziąć udział w wyborach od razu zostaje zarejestrowany jako kandydat.

W takich wyborach powtórnie wybrany Prezydent republiki uważa się za wybranego na drugą kadencję, jeśli od wyborów minęły ponad trzy lata czasu od jego pierwszej kadencji. Jeśli minęło mniej niż 3 lata od jego pierwszej kadencji — Prezydent republiki wybiera się tylko na pozostały czas pierwszej kadencji, którego się nie uważa za drugą kadencję.

Jeśli przedterminowe wybory Prezydenta republiki rozpoczyna się w czasie jego drugiej kadencji, to obecny Prezydent republiki może być wybrany jedynie na pozostały czas drugiej kadencji.

Artykuł 88

Pełnomocnictwa Prezydenta republiki wygasają, gdy:

1) upływa okres, na który został wybrany;

2) przeprowadza się przedterminowe wybory Prezydenta republiki;

3) rezygnuje ze stanowiska;

4) umiera Prezydent republiki;

5) ze stanowiska usuwa Sejm w trybie procesu zaskarżenia;

6) Sejm na wniosek Sądu Konstytucyjnego większością głosów 3/5 ogółu członków Sejmu podejmuje uchwałę konstatającą, że stan zdrowia Prezydenta republiki nie zezwala mu na pełnienie swych obowiązków.

Artykuł 89

W razie śmierci Prezydenta, dymisji, zwolnienia go z obowiązków w trybie procesu zaskarżenia, czy wtedy, gdy Sejm orzeka, że stan zdrowia Prezydenta republiki nie zezwala mu na pełnienie obowiązków, jego obowiązki tymczasowo pełni przewodniczący Sejmu.

W tym przypadku przewodniczący Sejmu traci swe pełnomocnictwa w Sejmie, gdzie jego obowiązki na zlecenie Sejmu tymczasowo pełni jego zastępca. W wymienionych przypadkach nie później niż w ciągu 10 dni Sejm obowiązany jest rozpiszać wybory Prezydenta republiki, które mają być przeprowadzone nie później niż w ciągu dwóch miesięcy. Jeśli Sejm nie może zebrać się i rozpiszać wyborów Prezydenta republiki, to wybory rozpoczyna Rząd.

Prezydenta republiki, który na pewien czas udał się za granicę lub zachorował i z tego powodu chwilowo nie może pełnić obowiązków, w okresie tym zastępuje przewodniczący Sejmu.

Tymczasowo zastępującego Prezydenta republiki przewodniczący Sejmu nie może rozpisać przedterminowych wyborów do Sejmu, zwolnić lub mianować ministrów bez zgody Sejmu. W tym okresie Sejm nie może rozstrzygać sprawy wotum nieufności dla przewodniczącego Sejmu.

W żadnych innych przypadkach i żaden inne osoby czy instytucje nie mogą pełnić pełnomocnictw Prezydenta republiki.

Artykuł 90

Prezydent republiki ma rezydencję. Finansowanie Prezydenta republiki i jego rezydencji określa ustawa.

ROZDZIAŁ VII RZĄD REPUBLIKI LITEWSKIEJ

Artykuł 91

Rząd Republiki Litewskiej stanowią Premier, ministrowie.

Artykuł 92

Premiera za aprobatą Sejmu mianuje i zwalnia Prezydent republiki.

Ministrów mianuje i zwalnia na wniosek Premiera Prezydent republiki.

Premier nie później niż w ciągu 15 dni od jego mianowania przedstawia Sejmowi stornowany przez siebie i zatwierdzony przez Prezydenta republiki Rząd i zgłasza do rozpatrzenia jego program.

Rząd składa swe pełnomocnictwa Prezydentowi republiki po wyborach do Sejmu lub wybraniu Prezydenta republiki.

Nowy Rząd otrzymuje pełnomocnictwa, gdy Sejm większością głosów uczestniczących w posiedzeniu członków Sejmu aprobuje jego program.

Artykuł 93

Premier i ministrowie przystępując do swych obowiązków przysięgają w Sejmie na wierność Republice Litewskiej, przestrzegając Konstytucji i ustaw. Tekst przysięgi określa ustawa Rządu.

Artykuł 94

Rząd Republiki Litewskiej:

1) kieruje sprawami kraju, chroni nieetykalność terytorjalną Republiki Litewskiej, zapewnia bezczłonkostwo państwowe i porządek publiczny;

2) wykonuje ustawy i uchwały Sejmu

w sprawie wcielenia w życie

również dekretów Prezydenta

3) koordynuje działalność

innych instytucji rządowych;

4) opracowuje projekt budżetu

wowego i przedkłada go Sejmowi

zajmuje budżet państwowy, składa

sprawozdanie z wykonania budżetu

5) opracowuje i przedkłada

do rozpatrzenia projekty ustaw;

6) nawiązuje stosunki dyplomatyczne

z innymi państwami, w tym

organizacjami międzynarodowymi;

7) pełni inne obowiązki, wynikające

Konstytucji i innych ustaw a zwłaszcza

jego gestii.

Artykuł 95

Rząd Republiki Litewskiej sprawy

ministra państwowego rozstrzyga na

podstawie przepisów podlegających

większością głosów wszystkich członków

uczestniczący Kontroler Państwowy

Uchwały Rządu podpisują Premier i

minister określonego resortu.

Artykuł 96

Rząd Republiki Litewskiej

odpowiada przed Sejmem za ogólną

działalność Rządu.

Ministrowie kierując zleceniami w

sortami zarządzania ponoszą

działalność przed Sejmem; Prezydenta

publiki i bezpośrednio podlegają Pre

Artykuł 97

Premier reprezentuje Rząd

Litewskiej i kieruje jego działalnością

Dopóki nie ma Premiera lub nie

odpowiada za pełnienie swych obowiązków, Prezydent

republiki nie może być dozwolony

dni na wniosek Premiera zleca

z ministrów jego zastępstwa, a jeśli

niektórych wniosków nie ma, to Prezydent

publiki jednemu z ministrów zleca

zastępstwo Premiera.

Artykuł 98

Minister kieruje ministrowiem, do

odpowiedzialności za ogólną

działalność ministrowia, pełni też

inne wyznaczone funkcje.

Ministra tymczasowo zastępuje

dyndy inny mianowany przez

członka Rządu.

Artykuł 99

Premier i ministrowie nie mogą

być członkami innych obywateli

mianowanych stanowisk, a także

zajmować w sferze przedsiębiorstwa,

z wyjątkiem tych instytucji

z przedsiębiorstw, a także otrzymywać

inne wynagrodzenia z wyjątkiem

tego, które zgodnie z obowiązkami w

działaniu oraz wynagrodzenia za

działalność twórczą.

Artykuł 100

Premier i ministrowie nie mogą

być pociągani do odpowiedzialności

karnej, aresztowani, nie może być

w inny sposób ograniczona ich

wolność bez uprzedniej zgody na

to Sejm, a między innymi

sejmami Sejmu — bez uprzedniej

Konstytucyjnego mianuje Sejm spośród kandydatów, przedstawianych przez Prezydenta republiki, przewodniczącego Sejmu i przewodniczącego Sądu Najwyższego, a na sędziów wyznacza ich Sejm.

Przewodniczącemu Sądu Konstytucyjnego spośród sędziów tego Sądu mianuje Sejm na wniosek Prezydenta republiki.

Na sędziów Sądu Konstytucyjnego mogą być mianowani obywatele Republiki Litewskiej o nieskazalanej reputacji, posiadający wyższe wykształcenie prawnicze i nie mniejszy niż 10 lat stacy pracy zawodowej lub naukowo-pedagogicznej według specjalności prawnika.

Artkuł 104

Sędziowie Sądu Konstytucyjnego w pełnieniu swych obowiązków są niezawisli od jakiegokolwiek bądź instytucji państwowej osoby lub organizacji i kierują się wyłącznie Konstytucją Republiki Litewskiej.

Przed przystąpieniem do pełnienia swych obowiązków sędziowie Sądu Konstytucyjnego przysięgają w Sejmie na wierność Republice Litewskiej i Konstytucji.

Wobec sędziów Sądu Konstytucyjnego stosuje się ograniczenia w zakresie pracy i działalności politycznej, ustalane dla sędziów sądów.

Sędziowie Sądu Konstytucyjnego mają także prawo nieetykalności osoby, jak i członkowie Sejmu.

Artkuł 105

Sąd Konstytucyjny rozpatruje i podejmuje decyzje, czy nie są sprzeczne z Konstytucją Republiki Litewskiej ustawy, Rozporządzenia Litewskiej oraz inne uchwalone przez Sejm akty.

Sąd Konstytucyjny rozpatruje również, czy nie są sprzeczne z Konstytucją i ustawami:

- 1) akty Prezydenta Republiki;
 - 2) akty Rządu Republiki.
- Sąd Konstytucyjny składa wnioski:
- 1) czy nie została naruszona ordynacja wyborcza w wyborach Prezydenta republiki lub członków Sejmu;
 - 2) czy stan zdrowia Prezydenta republiki pozwala mu na dalsze pełnienie obowiązków;
 - 3) czy międzynarodowe umowy Republiki Litewskiej nie są sprzeczne z Konstytucją;
 - 4) czy konkretne działania członków Sejmu i osób oficjalnych państwa, wobec których wytoczono oskarżenie, są sprzeczne z Konstytucją.

Artkuł 106

Prawo apelowania do Sądu Konstytucyjnego w sprawie aktów wskazanych w części pierwszej artykułu 105 mają Rząd, co najmniej jedna piąta ogółu członków Sejmu, a także sądy.

W sprawie zgodności aktów Prezydenta republiki z Konstytucją czy ustawami do Sądu Konstytucyjnego ma prawo apelować co najmniej jedna piąta ogółu członków Sejmu i sądów.

W sprawie zgodności aktów Rządu z Konstytucją i ustawami do Sądu Konstytucyjnego może apelować co najmniej jedna piąta ogółu członków Sejmu, sądy, jak również Prezydent republiki.

Wniosek Prezydenta republiki Sądowi Konstytucyjnemu lub uchwała sejmowa o rośdaniu, czy akt zgodny jest z Konstytucją, zawiassa pełnomocnictwo tego aktu. Przed Sądem Konstytucyjnym o wniosek może Sejm, a w sprawie wyborów do Sejmu i umów międzynarodowych — również Prezydent republiki.

Sąd Konstytucyjny ma prawo odmówić przyjęcia sprawy do rozpatrzenia lub wyalpac z wnioskiem, jeśli apelacja nie opiera się na motywach prawnych.

Artkuł 107

Ustawa (lub jej część) Republiki Litewskiej (lub inny akt (lub jego część) Sejmu, akt Prezydenta republiki, akt (lub jego część) Rządu nie mogą być stosowane od dnia oficjalnego ogłoszenia werdyktu Sądu Konstytucyjnego, że odpowiednio akt (lub jego część) jest sprzeczny z Konstytucją Republiki Litewskiej.

Orzeczenia Sądu Konstytucyjnego w kwestiach, które Konstytucja zalicza do jego kompetencji, są ostateczne i nie podlegają zaskarżeniu.

Na podstawie wniosku Sądu Konstytucyjnego, kwestie wskazane w części trzeciej artykułu 105 Konstytucji ostatecznie rozstrzyga Sejm.

Artkuł 108

Pełnomocnictwa sędziów Sądu Konstytucyjnego ustają:

- 1) z upływem okresu pełnomocnictwa;
- 2) w razie śmierci;
- 3) w razie rezygnacji;
- 4) w razie niemożności pełnienia obowiązków ze względu na stan zdrowia;
- 5) w razie usunięcia go ze stanowiska przez Sejm w trybie procesu zaskarżenia.

ROZDZIAŁ IX
SĄD

Artkuł 109

Wymiar sprawiedliwości w Republice Litewskiej realizują wyłącznie sądy.

Sędzią i sądy w realizacji wymiaru sprawiedliwości są niezawisli.

Sędziowie w rozpatrywaniu spraw powołują się wyłącznie na prawo.

Sąd wydaje werdykty w imieniu Republiki Litewskiej.

Artkuł 110

Sędzią nie może stosować ustawy sprzecznej z Konstytucją.

W wypadkach, gdy istnieją podstawy ku temu, że ustawa bądź inny akt prawny, który ma być stosowany w konkretnej sprawie kolidują z Konstytucją, sędzia zawiassa rozpatrywanie tej sprawy i zwraca się do Sądu Konstytucyjnego z prośbą o rozstrzygnięcie, czy ta ustawa lub ten akt prawny jest zgodny z Konstytucją.

Artkuł 111

Sądy Republiki Litewskiej — to Sąd Najwyższy Litwy, Sąd Apelacyjny Litwy, sądy okręgowe i rejonowe.

Do rozpatrywania spraw administracyjnych, dotyczących pracy, rodziny oraz innych kategorii zgodnie z ustawą mogą być utworzone sądy specjalne.

Sądy z wyjątkowymi pełnomocnictwami w okresie pokojowym w Republice Litewskiej nie mogą być tworzone.

Organizowanie i kompetencje sądów określa ustawa Republiki Litewskiej o sądach.

Artkuł 112

Sędziami na Litwie mogą być wyłącznie obywatele Republiki Litewskiej.

Sędziów Sądu Najwyższego, a spośród nich — przewodniczącego mianuje i zwalnia Sejm na wniosek Prezydenta republiki.

Sędziów Sądu Apelacyjnego, a spośród nich — przewodniczącego mianuje Prezydent republiki za aprobatą Sejmu.

Sędziów sądów rejonowych, okręgowych i specjalnych oraz przewodniczących mianuje, zmienia miejsca ich pracy Prezydent republiki.

W sprawach mianowania sędziów, ich awansu, przeniesienia lub zwolnienia z obowiązków Prezydentowi republiki dodarsza specjalna, ustawowo przewidziana instytucja sędziowska.

Osoba wyznaczona na sędzię w przewidzianym ustawowo trybie przysięga wierność Republice Litewskiej, realizowanie wymiaru sprawiedliwości wyłącznie na mocy prawa.

Artkuł 113

Sędzią nie może zajmować żadnych innych wybieralnych lub mianowanych stanowisk, pracować w sferze przedsiębiorczości, handlu lub innych prywatnych instytucjach czy przedsiębiorstwach. Nie może też otrzymywać żadnego innego wynagrodzenia z wyjątkiem wynagrodzenia sędziowskiego oraz wynagrodzenia za działalność pedagogiczną lub twórczą.

Sędzią nie może uczestniczyć w działalności partii i innych organizacji politycznych.

Artkuł 114

Ingerencja władzy państwowej i organów zarządzania, członków Sejmu i innych osób oficjalnych, partii politycznych, organizacji politycznych i społecznych lub obywateli do działalności sędziowskiej lub sądu jest zakazana i pociąga do ustawowo przewidzianej odpowiedzialności.

Sędzią nie może być pociągany do odpowiedzialności karnej, rezerwowany, nie może być w inny sposób ograniczona jego wolność bez zgody Sejmu, a między sesjami Sejmu — Prezydenta republiki.

Artkuł 115

Sędziowie sądów Republiki Litewskiej mogą być zwalniani z obowiązków w przewidzianym przez ustawę trybie w następujących przypadkach:

- 1) na własne żądanie;
- 2) po upływie okresu pełnomocnictwa lub dozekaniu się przewidzianego przez ustawę wieku emerytalnego;
- 3) z powodu stanu zdrowia;
- 4) w związku z wybieranem na inne stanowisko lub zgodą na przejście do innej pracy;
- 5) gdy swym postępkami zhańbił honor sędziowski;
- 6) po nabraniu mocy oskarżających ich wyroków sądowych.

Artkuł 116

Przewodniczącemu Sądu Najwyższego i sędziów, jak również przewodniczącemu Sądu Apelacyjnego i sędziów za brutalne łamanie Konstytucji lub łamanie przysięgi, a także w razie wykrycia przestępstwa Sejm może odsunąć od pełnienia obowiązków w trybie procesu zaskarżenia.

Artkuł 117

We wszystkich sądach sądy rozpatruje się publicznie. Posiedzenie sądowe może być zamknięte, w celu ochrony tajemnicy życia prywatnego czy rodzinnego, a także gdy publiczne rozpatrywanie sprawy może ujawnić tajemnicę państwową, zawodową czy komercyjną.

Proces sądowy w Republice Litewskiej,

toczy się w języku państwowym.

Osobom nie znającym języka litewskiego zapewnią się prawo udziału w procesach sędziwym i sądowym za pośrednictwem tłumacza.

Artkuł 118

Oskarżenie państwowe w procesach karnych popierają postępowanie karnie, prowadzą działalność organów i kwoty nadzoru prokuratury.

Sędziwo wstępne prowadzą sędziowie śledczy.

Tryb przysiału prokuratorów i sędziów śledczych oraz ich status określa ustawa.

ROZDZIAŁ X
SAMORZĄD TERENOWY I ZARZĄDZANIE

Artkuł 119

Prawo samorządu zapewnia się ustawowo przewidzianym jednostkom administracyjnym na terytorium państwa. Wciel się je w życie poprzez odpowiednie rady samorządów.

Członków rad samorządów na dwa lata wybierają mieszkańcy jednostki administracyjnej — obywatele Republiki Litewskiej na zasadzie powszechnego, równego i bezpośredniego prawa wyborczego w trybie tajnego głosowania.

Tryb składu i działalności instytucji samorządowych ustala ustawa.

W celu bezpośredniego wcielenia w życie ustaw Republiki Litewskiej, uchwał rządu i rady samorządu rada ta powołuje i podległe jej odpowiedzialnie organy wykonawcze.

Artkuł 120

Państwo popiera samorządy.

Samorządy zgodnie z kompetencjami wynikającymi z Konstytucji i ustaw działają swobodnie i samodzielnie.

Artkuł 121

Samorządy tworzą i zatwierdzają własny budżet.

Rady samorządów mają prawo w ustawowo ustalonych ramach i trybie wprowadzać lokalne opłaty, kosztem własnego budżetu rady samorządów mogą przewidywać ulgi podatkowe i w opłatach.

Artkuł 122

Rady samorządów w sprawach naruszenia ich praw mogą apelować do sądu.

Artkuł 123

W wyższych jednostkach administracyjnych w trybie ustawowym zarządzanie sprawuje Rząd.

Mianowani przez Rząd przedstawiciele nadzorują czy samorządy przestrzegają Konstytucji i ustaw, wykonują uchwały Rządu.

Pełnomocnictwa przedstawicieli Rządu i tryb ich wykonania reguluje ustawa.

W przypadkach i trybie przewidzianych przez ustawę na terytorium samorządu Sejm może tymczasowo wprowadzić bezpośrednie zarządzanie.

Artkuł 124

Akty i działania rad samorządów, ich organów wykonawczych i osób oficjalnych, łamiące prawa obywateli i organizacji, mogą być zaskarżone w sądzie.

ROZDZIAŁ XI
FINANSE I BUDŻET PAŃSTWA

Artkuł 125

W Republice Litewskiej bankiem centralnym jest Bank Litewski, na prawach własności należący do Państwa Litewskiego.

Prawo emisji pieniędzy ma wyłącznie Bank Litewski.

Tryb organizowania i działalności Banku Litewskiego, a także jego pełnomocnictwa określa ustawa.

Artkuł 126

Bankiem Litewskim kieruje zarząd banku, składający się z przewodniczącego, jego zastępcę i członków.

Przewodniczącemu zarządu Banku Litewskiego na pięć lat wyznacza Sejm na wniosek Prezydenta republiki.

Artkuł 127

Na system budżetowy Litwy składają się samodzielny budżet państwowy Republiki Litewskiej, jak też samodzielne budżety samorządów terenowych.

Dochody budżetu państwowego kształtują się z podatków, obowiązkowych opłat, wpłat, dochodów z majątku państwowego i innych wpływów.

Podatki, inne wpłaty do budżetu i opłaty ustalają ustawy Republiki Litewskiej.

Artkuł 128

Decyzje w sprawie pożyczek państwowych i innych istotnych zobowiązań majątkowych państwa podejmuje Sejm na propozycję Rządu.

Tryb zarządzania, wykorzystywania majątku państwowego i dysponowania nim ustala ustawa.

Artkuł 129

Rok budżetowy rozpoczyna się 1 stycznia i kończy 31 grudnia.

Artkuł 130

Projekt budżetu państwowego sporządza Rząd i przedkłada Sejmowi nie później

niż 75 dni przed końcem roku budżetowego.

Artkuł 131

Projekt budżetu państwowego rozpatruje Sejm i zatwierdza ustawą do początku nowego roku budżetowego.

Podczas rozpatrywania projektu budżetu Sejm może zwiększać wydatki tylko ze wskazaniem źródeł finansowania tych wydatków. Nie wolno zmniejszać przewidzianych przez ustawy wydatków dopóki te ustawy nie zostały zmienione.

Artkuł 132

Jeśli budżet państwowy nie został zatwierdzony w terminie, to jego wydatki na początku roku budżetowego w każdym miesiącu nie mogą przekraczać 1/12 wydatków budżetu państwowego roku ubiegłego.

W roku budżetowym Sejm może zmniejszyć budżet. Zmienia się go w tym samym trybie, w jakim był sporządzany, uchwalany i zatwierdzany. W razie potrzeby Sejm może zatwierdzić dodatkowy budżet.

ROZDZIAŁ XII
KONTROLA PAŃSTWOWA

Artkuł 133

System i pełnomocnictwa kontroli państwowej ustala ustawa.

Kontrolą państwową kieruje Kontroler Państwowy, na wniosek Prezydenta republiki wyznaczany przez Sejm na pięć lat.

Kontroler Państwowy przed przystąpieniem do pełnienia funkcji składa przysięgę. Przysięgę określa ustawa.

Artkuł 134

Kontrola Państwowa nadzoruje, czy zgodnie z prawem zarządza się i korzysta z mienia państwowego i jak wykonuje się budżet państwowy.

Kontroler Państwowy przedstawia Sejmowi wniosek co do rocznego sprawozdania z wykonania budżetu.

ROZDZIAŁ XIII
POLITYKA ZAGRANICZNA I OBRONA PAŃSTWA

Artkuł 135

Republika Litewska, realizując politykę zagraniczną kieruje się powszechnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego, dąży do zapewnienia bezpieczeństwa i niepodległości kraju, dobrobytu obywateli oraz podstawowych ich praw i wolności, przyczynia się do tworzenia ładu międzynarodowego opartego na prawie i sprawiedliwości.

W Republice Litewskiej propaganda wojny jest zakazana.

Artkuł 136

Republika Litewska uczestniczy w organizacjach międzynarodowych, jeśli nie jest to sprzeczne z interesami państwa i jego niepodległością.

Artkuł 137

Na terytorium Republiki Litewskiej nie może być broni masowej zagłady oraz baz wojennych państw obcych.

Artkuł 138

Sejm ratyfikuje bądź denoncuje następujące umowy międzynarodowe Republiki Litewskiej:

- 1) w sprawie zmiany granic państwowych Republiki Litewskiej;
- 2) w sprawie współpracy politycznej z innymi państwami, pomocy wzajemnej, jak też umów o charakterze obronnym związanych z obroną państwa;
- 3) w sprawie wyrenczenia się użycia siły lub groźenia siłą, jak też umów pokojowych;
- 4) w sprawie obecności i statusu sił zbrojnych Republiki Litewskiej na terytoriach innych państw;
- 5) w sprawie udziału Republiki Litewskiej w uniwersalnych organizacjach międzynarodowych oraz regionalnych organizacjach międzynarodowych;
- 6) wielostronne lub długoterminowe umowy gospodarcze.

W ustawach, jak też w umowach międzynarodowych mogą być przewidziane inne przypadki, gdy Sejm ratyfikuje umowy międzynarodowe Republiki Litewskiej.

Umowy międzynarodowe, ratyfikowane przez Sejm Republiki Litewskiej, stanowią część składową systemu prawnego Republiki Litewskiej.

Artkuł 139

Obrona Państwa Litewskiego przed obcym atakiem zbrojnym jest prawem i obowiązkiem każdego obywatela Republiki Litewskiej.

W trybie ustawowym obywatele Republiki Litewskiej obowiązani są odbywać wojskową lub alternatywną służbę w ochronie kraju.

Struktura ochrony kraju ustalają ustawy.

Artkuł 140

Główne kwestie obrony państwa rozpatruje i koordynuje Państwowa Rada Obrony, w której skład wchodzi Prezydent republiki, Premier, przewodniczący Sejmu, minister ochrony kraju i dowódca

(Dokończenie na str. 6)

KONSTYTUCJA Republiki Litewskiej

(Dokończenie ze str. 5)
wojsk. Państwo nie może obrony kieruje Prezydent republiki. Tryb jej utworzenia i działalności oraz pełnomocnictwa ustala ustawa.

Dowódcą naczelnym sił zbrojnych państwa jest Prezydent republiki. Za kierownictwo i dowodzenie siłami zbrojnymi państwa przed Sejmem odpowiedzialni są Rząd, minister obrony kraju, dowódca wojsk, Ministrem obrony kraju nie może być wojskowy, który nie przeszedł do rezerwy.

Artykuł 141

Osoby, odbywające wojskową służbę czynną lub alternatywną, a także oficerowie systemu ochrony kraju, policji i służby wewnętrznej, którzy nie przeszli do rezerwy, podoficerowie i ponadterminowo opłacani funkcjonariusze innych służb zmiłitaryzowanych i bezpieczeństwa nie mogą być członkami Sejmu oraz członkami rad samorządów. Nie mogą oni zajmować stanowisk wybieralnych, czy być mianowanymi na nie w cywilnej służbie państwowej, uczestniczyć w działalności partii politycznych i organizacji politycznych.

Artykuł 142

Sejm wprowadza stan wojenny, ogłasza mobilizację i demobilizację, podejmuje decyzję w sprawie użycia sił zbrojnych, jeżeli trzeba bronić Ojczyznę lub wykonywać zobowiązania międzynarodowe Państwa Litewskiego.

W razie zbrojnej napaści, jeżeli powstaje zagrożenie suwerenności lub integralności terytorialnej państwa, Prezydent republiki niezwłocznie podejmuje decyzję w sprawie obrony przed agresją zbrojną, wprowadza stan wojenny w całym państwie lub jego części, ogłasza mobilizację i przedstawia te decyzje do zatwierdzenia

na najbliższym posiedzeniu Sejmu, a między sesjami Sejmu — niezwłocznie zwołuje nadzwyczajną sesję Sejmu. Sejm zatwierdza lub anuluje decyzję Prezydenta republiki.

Artykuł 143

Jeśli w okresie działań wojennych mają być rozpisane kolejne wybory, Sejm lub Prezydent republiki podejmuje decyzję w sprawie przedłużenia pełnomocnictw Sejmowi, Prezydenta republiki lub rad sądu. W tym przypadku wybory mają być rozpisane nie później niż po trzech miesiącach od rozpoczęcia wojny.

Artykuł 144

Jeśli w państwie powstaje zagrożenie dla ustroju konstytucyjnego lub spokoju publicznego, Sejm może na całym terytorium państwa lub na jego części wprowadzić stan wyjątkowy. Okres jego trwania — do 6 miesięcy.

Między sesjami Sejmu w pilnych przypadkach prawo do podjęcia takiej decyzji ma Prezydent republiki, jednocześnie zwołując nadzwyczajną sesję Sejmu w celu rozpatrzenia tej kwestii. Sejm zatwierdza lub anuluje decyzję Prezydenta republiki.

Stan wyjątkowy reguluje ustawa.

Artykuł 145

Po wprowadzeniu stanu wojennego lub wyjątkowego tymczasowo mogą być ograniczone prawa i wolności, wskazane w artykułach 22, 24, 25, 32, 35 i 36 Konstytucji.

Artykuł 146

Państwo opiekuje się i zaopatruje żołnierzy, którzy podczas pełnienia służby wojskowej utracili zdrowie, jak też rodziny żołnierzy, którzy w czasie pełnienia służby wojskowej polegli lub zmarli. Państwo zaopatruje również obywateli,

którzy w obronie państwa stracili zdrowie, a także rodziny tych obywateli, którzy polegli lub zmarli w obronie państwa.

ROZDZIAŁ XIV ZMIANA KONSTYTUCJI Artykuł 147

Wniosek w sprawie zmiany lub uzupełnienia Konstytucji Republiki Litewskiej ma prawo zgłosić Sejmowi grupa nie mniejsza niż 1/4 ogółu członków Sejmu, bądź co najmniej 300 tysięcy wyborców.

W okresie stanu wyjątkowego czy wojennego Konstytucja nie może ulegać zmianom.

Artykuł 148

Ustalenie artykułu 1 Konstytucji „Państwo Litewskie jest niepodległą republiką demokratyczną” może być zmienione jedynie w drodze referendum, jeśli opowiedziało się za tym co najmniej 3/4 obywateli Litwy, posiadających prawo wyborcze.

Jedynie w drodze referendum mogą być zmienione ustalenia rozdziału pierwszego „Państwo Litewskie” oraz rozdziału czternastego „Zmiana Konstytucji”. Poprawki do Konstytucji w sprawie innych rozdziałów Konstytucji mają być rozpatrywane i przegłosowane dwukrotnie w Sejmie. Między tymi głosowaniami ma być nie mniejsza niż trzymiesięczna przerwa. Projekt ustawy w sprawie zmiany Konstytucji uważa się za uchwalony przez Sejm, jeśli podczas każdego głosowania przegłosowało za tym co najmniej 2/3 ogółu członków Sejmu.

Nieuchwalona poprawka do Konstytucji ponownie może być przedłożona Sejmowi do rozpatrzenia nie wcześniej niż po roku.

Artykuł 149

Uchwaloną ustawą o zmianie Konstytucji podpisuje Prezydent republiki i nie później niż w ciągu 5 dni ogłasza odtąd.

Jeśli we wskazanym czasie takiej ustawy Prezydent republiki nie podpisze i nie ogłosi, to ustawa ta nabiera mocy po jej podpisaniu i oficjalnym ogłoszeniu przez przewodniczącego Sejmu.

Ustawa w sprawie zmiany Konstytucji nabiera mocy nie wcześniej niż po jej ogłoszeniu i jej uchwaleniu.

ZAŁOŻENIA KONKOWE Artykuł 150

Częściami składowymi Konstytucji Republiki Litewskiej są:

Ustawa konstytucyjna z 11 lutego 1992 r. „O Państwie Litewskim”;

„Akt konstytucyjny z 8 czerwca 1992 r. „O nieprzyczynianiu się Republiki Litewskiej do postępowania związków zawodowych”.

Artykuł 151

Niniejsza Konstytucja Republiki Litewskiej nabiera mocy najazutem po oficjalnym ogłoszeniu wyników referendum, pod warunkiem, że w referendum zabierają ją ponad połowa ogółu mających prawo wyborcze obywateli Republiki Litewskiej.

Artykuł 152

Tryb uprawomocnienia niniejszej Konstytucji oraz poszczególnych jej ustaleń reguluje ustawa Republiki Litewskiej „O trybie wcielania w życie Konstytucji Republiki Litewskiej”, podpisaną w drodze referendum wraz z niniejszą Konstytucją Republiki Litewskiej.

Artykuł 153

Jeżeli niniejsza Konstytucja Republiki Litewskiej zostanie przyjęta w drodze referendum, Sejm Republiki Litewskiej do 25 października 1993 r. większością głosów 3/5 ogółu członków Sejmu może zmienić założenia Konstytucji Republiki Litewskiej — 47, 55, 56 oraz w punktach 64, 65, 69 oraz punktach 11 i 12 artykułu 84 w pierwszej części artykułu 87, artykułach 96, 103, 118, czwartej części artykułu 119.

Artykuł 154

Uchwaloną w drodze referendum Konstytucją Republiki Litewskiej „O trybie wcielania w życie Konstytucji Republiki Litewskiej” podpisuje i nie później niż w ciągu 15 dni ogłasza przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej.

Fundacja „Więź”

z pomocą szkółkom polskim

Polska Macierz Szkolna na Litwie gościła czterosemnową delegację Fundacji „Więź” z Gdańska oraz biznesmenów „Hermes” w składzie pani Małgorzata Szwejkowska i dyrektora kształcenia ogólnego z Kuratorium Oświatowego w Gdańsku, pana Ronaldą Henryką Łanieckiego (fundatora oraz prezesa „Więzi”), Krzyszofa Kuzewskiego oraz Zenona Schroedera z „Hermes”. Celem Fundacji jest w szczególności wspieranie Polonii zamieszkałej na terenie byłego Związku Radzieckiego, kultury i tradycji narodowej, wspieranie inicjatyw gospodarczych poprzez znalezienie, udzielanie pomocy finansowej, przekazywanie nadwyżek formid rolnych i żywności w postaci darów, organizowanie i finansowanie różnych form wypoczynku przedstawicieli Polonii w Polsce i in.

Jak podkreśliła wiceprezes Polskiej Macierzy Szkolnej pani Teresa Sokolowa, już podczas obecnej wizyty Fundacja dowiodła iż wyszczególnione wyżej cele nie są jedynie dobrymi zamierzeniami. Goście przyjechali nie z pustymi rękami. Zwiedził oni Rukojnicką Szkołę Średnią w rejonie wileńskim, z którą Kuratorium Oświatowe w Gdańsku ma nawiązane kontakty. Uczniowie tej szkoły otrzymali w prezencie magnetofon, a ich koleżki z wileńskiej szkoły im. Adama Mickiewicza — wideo. W najbliższym czasie — jeszcze w tym roku — Fundacja wyposaży klasę komputerową w szkole im. A. Mickiewicza. Redakcja „Kuriera Wileńskiego” oraz „Naszej Gazety” otrzymały na cele prenumeraty po 50 dolarów. Dziękujemy. W imieniu szkół polskich pięknie dziękują również Fundacji „Więź” Polska Macierz Szkolna na Litwie. Firma „Hermes” pragnie nawiązać współpracę z polskimi biznesmenami oraz spółkami na Litwie. Chętni nawiązania kontaktów proszą się dzwonić pod numerem 69-01-84 w Wilnie.

Lucja BRZOZOWSKA

Podpisano umowę z MAEA

Upoważniony przez rząd Republiki Litewskiej minister energetyki L. Ašmantas podpisał z Międzynarodową Agencją Energetyki Atomowej (MAEA) umowę „O stosowaniu gwarancji w Republice Litewskiej na podstawie układu „O nierozpowszechnianiu broni jądrowej”. W imieniu MAEA umowę podpisał zastępca dyrektora generalny tej agencji Hans Blix.

Musieliśmy przygotować tę umowę w bardzo pośpiesznym trybie — powiedział kr. ELTA pomocnik ministra K. Sabaliauskas. W tym roku podpisaliśmy ze Szwecją umowę w sprawie pomocy w wysokości 10 mln dolarów, która zostanie przeznaczona na poprawę stanu Ignalińskiej Elektrowni Atomowej. Jednakże oświadczone, że jeśli nie podpiszemy tej umowy, to nie

można się spodziewać żadnej pomocy międzynarodowej. Z biegiem czasu wyjaśniło się, że odpowiedź stanowisko Rosji. Bez zawarcia umowy z MAEA nasza energetyka atomowa byłaby odizolowana od świata.

Grupa członków MAEA, która przywoziła te umowy, w ciągu trzech dni wizytowała Ignalińską Elektrownie Atomową. Dyrektor specjalnych projektów Inspektoratu Bezpieczeństwa Energii Atomowej Szwecji J. Nistad na pytanie, jaką opinię wyrobił sobie o Ignalińskiej Elektrowni Atomowej, odpowiedział, że jest to najnowocześniejsza siłownia wyposażona w tego typu reaktor, co stuży za dobrą podstawę do tego by jej bezpieczeństwo zostało zbliżone do norm zachodnich.

(ELTA)

Towary wymagające licencji

Dążąc do wzbogacenia rynku, ożywienia handlu nie surowcami, lecz gotową produkcją, ograniczenia wywozu z republiki towarów subsydiowanych, rząd wydał zarządzenie o towarach eksportowanych z Republiki Litewskiej i liberalizacji zasad licencjowania, zatwierdził spis towarów, które można wywozić oraz reeksportować, tzn. wywozić te towary, które były wwiezione do Litwy i które posiadają już litewską deklarację celną oraz fakturę.

Na mocy tego zarządzenia prawo wydawania licencji na eksport towarów posiadają: Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Rolnictwa, Zdrowia, Lesnictwa, Energetyki, Państwowa Służba Weterynaryjna.

Zarządzenie to obowiązuje od 13 października do 1 grudnia br.

Do spisu towarów licencjonowanych wchodzi: żywiec, żywe płacinto domowe, mięso i wyroby masarskie, mleko i nabiał, jaja, ziemniaki, kapusta, marchew, buraki, zboże i artykuły zbożowe, nasiona, trawy zielone, pasze kombinowane, kultury olejowe, buraki cukrowe, papierosy, kafeina, preparaty endokrynologiczne, leki, kazeina, a także len, produkcja przemysłu maszyn, metale czarne i kolorowe i złom z nich, walcówka, kabel i przewody, drewno, paliwo samolotowe, benzyna i paliwa dieslowe, smary i oleje, gaz skroplony, mazut.

Inf. wł.

Omówiono sprawy spuścizny kulturalnej

Przez trzy dni gościł na Litwie pełnomocnik rządu Polskiej spuścizny kulturalnej za granicą, ambasador Wojciech Kowalski.

Ambasador Kowalski spotkał się z premiernem Republiki Litewskiej Aleksandrasem Abišalą, ministrem kultury i oświaty Dariuszem Kutylusem, pierwszym zastępcą ministra spraw zagranic.

nych Valdemarąsem Katkusem, specjalistami ds. spuścizny zabytków i kultury. W toku rozmów omówiono sprawy ochrony wartości kultury, zapadła decyzja wprowadzenia urzędu pełnomocnika rządu Litwy do spraw spuścizny kulturalnej za granicą, wspólnej ochrony zabytków kultury w Polsce i na Litwie.

(ELTA)

Salon przy ul. B. Radvilaitės

Miłośników wyrobów artystycznych rosyjskich twórców ludowych ucieszy wiadomość, że niedawno w Wilnie przy ul. B. Radvilaitės 1, obok sklepu „Vilbara” (wejście od podwórza) otwarto salon. Można tu obejrzeć i nabyć prawdziwe dzieła mistrzów gzielskich.

Salon ten należy do właściciela prywatnego, Wasilija Zlenkova. Obok wyrobów „gzieli” zjawili się tu też czarne szkatułki szkoły „palechu”, obrazy malarzy wladimirskich i wyroby dmuchaczy z Gusia Chrystalnego, dostarczane przez Katarzynę i Aleksandra Romanowów.

Właściciel salonu mówi, że rzemieślnicy artystyczne w Rosji przetrwały obecnie trudny okres. Na przykład, w Gusu Chrystalnym z braku oksydów praktycznie ustaje produkcja kryształów i dziełatom mistrzów sztuki bezrobocie. Z powodu przerw w dostawie białej gliny i glaza zmniejsza się wytwarzanie na-

czyń w ośledlach rejonu ramieńskiego (obwód moskiewski), ojczyźnie „gziela”. By zachować tradycje artystyczne i przetrwać twórcy łączą się w niewielkie „artele” lub pracują pojedynczo samodzielnie starając się pokonać problemy zaopatrzenia. Z jednych z takich „artel” który się odłączył od głównego zakładu, współpracuje W. Zlenkova. Małżonkowie Romanowowie także utrzymują bezpośrednie kontakty z mistrzami wladimirskimi. Pomijanie pośredników umożliwiło zmniejszenie cen w salonie są na tyle „umiarokowane”, że niektórzy nabywcy zjawiają się w Moskwie nawiązując z nimi stałe do dzieła sztuki.

Choćby w takim wypadku znawca zapewne by powiedział: „Boże, tym trafił na takiego mistrza, który potrafi tak fałszować.”

W. SKRIPPOW
Fot. W. Zarnosek

Akcja „Czarnych dni”

Prezes Związku Robotników Litwy Aidona Balisina... Akcja „Czarnych dni”... Do udziału w akcji zapraszamy wszystkich członków Związku Robotników Litwy...

Telewizja

MIEDZIELA, 18 PAŹDZIERNIKA

LTV-1 9.00 — Wiadomości. 9.05 — Program ukraiński 9.30 — Audycja religijna. 10.00 — Rany Chrystusa. 10.30 — Dla dzieci i dorosłych. Film dok. 10.55 — Język litewski. 11.25 — Jeden świat. 12.00 — Niedzielnia muzyka. 12.40 — Audycja w języku polskim. 13.15 — Koncert żywcem. 14.40 — Spichrz. 15.00 — Dni powszednie i światło. 15.30 — Moje długie życie. 15.50 — Ojczyzna. 16.40 — Litwa i świat. 17.20 — W świecie filmu. 18.05 — Dziennik. 18.15 — Koncert. 18.30 — Film fab. „To nie było spotkanie”. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.10 — Ekspres muzyczny. 22.05 — Labirynt. 22.50 — Koncert. 23.05 — Telegiełda. 23.15 — Dziennik wieczorny.

LTV-2

9.00 — Litole. 9.05 — Muzyka poranna. 9.15 — Audycja religijna. 9.30 — W niedzielę rano. 10.30 — Telegra. „Tak, Nie!”. 11.30 — Studic MT. 12.15 — W świecie koszykówki.

Ostankino

6.00 — Czas siły ducha. 7.00 — Ciągnięcie „Sportlotu”. 7.10 — Kreskówka. 7.30 — Koncert. 8.00 — Wczesnym rankiem. 8.30 — Film dok. 8.45 — Kreskówka. 13.10 — Film fab. „Dom nad Wilchoncą”. Film I. 14.00 — Dziennik. 14.20 — Dialog w eterze. 15.00 — Klub podróżników. 15.50 — Koncert. 16.00 — Panorama. 16.40 — Teleojca. 16.55 — Walt Disney przedstawia... 17.45 — Dziennik. 18.00 — „Krokodyl ma 70 lat”. 19.00 — Niedzielnia panorama filmowa. 19.20 — Film fab. Inspektor generalny (USA). 21.00 — Wyniki. 21.45 — Sportowy weekend. 22.00 — Astra przedstawia. 23.00 — Dziennik. 23.25 — Koncert.

TV Rosji

7.00 — Więści. 7.25 — Film dok. 7.55 — Multi-pulti. 8.05 — W wolnym czasie. 8.20 — Folklor. 8.50 — Muzyka retro. 9.00 — Szesć setnych. 9.20 — Kreskówka. 9.50 — Aty-batry... 10.20 — Chcicie c wierzcie. 10.50 — Film fab. Zakochani”. 12.10 — Program „Klucz”. 12.40 — Kwestia chłopiska. 13.00 — Więści. 13.20 — Telegra „Logo”. 13.50 — Kreskówka. 14.05 — Pazdziernik zaprasza na rozmowę. 14.55 — Nie da się wygrać. 15.10 — Film TV. 15.40 — Pozner i Donahue. 16.10 — W świecie zwierząt. 17.10 — Studio „Sattrikon”. 18.05 — Klub Żółta łódź podwodna”. 18.35 — Magia śmiechu. 18.45 — Co dzień święto. 18.55 — Reklama. 19.00 — Więści. 19.20 — Festiwal filmów klasycznych Hollywoodu. — „Poleganie broni”. 21.00 — XX wiek w kadrze i za kadrą. 21.55 — Reklama. 22.00 — Więści. 22.25 — Sportowa karuzela. 22.30 — Film-92.

PONIEDZIAŁEK, 19 PAŹDZIERNIKA

LTV-1

9.00 — Program. 9.05 — Spichrz. 9.25 — Film fab. 17.50 — Wiadomości. 18.05 — Wybory do Sejmu-92. Wystąpienia kandydatów Onyżiańskiego-Ku-piskiego Okręgu Wyborczego nr 49. 18.40 — Kandydaci Demok-ratycznej Partii Litwy. 19.25 — Wystąpienia kandydatów Olic-kiego Okręgu Wyborczego nr 30. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Wybory do Sejmu-92. Wystąpienia kandydatów Karoliń-skiego Okręgu Wyborczego nr 8. 21.50 — Kandydaci ruchu społeczno-politycznego o spraw-liwość społeczną. 22.40 — Koncert. 23.15 — Wiadomości wieczorne.

TV Litwy Wschodniej

18.00 — Trens. programu TVP. 20.30 — Studio. Ambasa-da polska w Wilnie. W jęz. pol-skim. 20.50 — Na powitanie wy-borców. 21.00 — Romas Ubartas. 21.20 — Program muzyczny dla młodzieży. 22.00 — Reżyser P. Greenaway i jego filmy: „Książ-ki Prospera”. „TV Dante”. Film fab. „Henryk V”.

Ostankino

14.00 — Dziennik. 14.20 — Przedsiębiorca. 14.25 — Tele-miś. 15.10 — Notese. 15.15 — Walt Disney przedstawia. 16.00 — TV film muzyczny „Pierwszy międzynarodowy młodzieżowy konkurs im. P. Czajkowskiego”. 17.00 — Dziennik. 17.25 — Kres-kówka. 17.35 — Przegląd pil-karski. 18.05 — WID przedsta-wia: gwiazda godzina. 18.45 — Autorski program E. Riazanova. 19.45 — Dobranocka. 20.00 — Dziennik. 20.40 — TV serial „Błahoski życie”. odc. 4. 21.10 — Beau Monde. 21.25 — Zyer-ciorys. 21.40 — Krzywy eter. 21.55 — Katalog Federico. 22.10 — Budka jawności. 22.20 — Jednakże. 22.30 — TV-galeria. 22.50 — Eugeniki. 22.55 — My... 23.20 — Program rozryw-kowy (Podczas przerwy o 24.00) — Dziennik.

TV Rosji

16.00 — Tam-tam nowości. 16.15 — Multi-pulti. 16.30 — Transroseter. 17.15 — Panowie tworząrzysze. 17.30 — Rozpratz-ny sprawę. 17.45 — Nostalgic-ny wieczór. 18.15 — I zno-wu jestem z wami... 18.45 — Co dzień święto. 18.55 — Re-klama. 19.00 — Więści. 19.20 — Poniedziałkowy kryminal. Film TV „Wypowiadam was wojnę”. 20.50 — Ekran wiadomości kry-minalnych. 21.00 — Bez rezu-ltu. 21.55 — Reklama. 22.00 — Więści. Prognoza astrologiczna. 22.25 — Karuzela sportowa. 22.30 — Na sesji RN Federacji Rosyjskiej. 23.00 — Z sali Sądu Konstytucyjnego Rosji. 23.30 — Świat sportu czyma firmy „Gilette”. 24.00 — Temat z wari-antami.

WTOREK, 20 PAŹDZIERNIKA

LTV-1

9.00 — Program. 9.05 — Gest. 9.35 — Nasz język. 10.05 — Klub sportowy Polaków na Litwie „POLONIA” zatrudni kłesgiową i tre-nów piki nożnej. Zgłaszać się: Vilnius, tel. 75-22-28. (Zam. 1197)

DYPLOM Ireny Anciewicz c. Józefa nr H-1 320444 (numer rejestracji 3843) wystawiony w roku 1977 UZ-NAC ZA NIEWAŚNY. (Zam. S-161)

KUPUJĘ

przedwojenne polskie złote w monetach. Dzwonić: Kaunas (8-27) 26-78-00. (Zam. 1199)

11.35 — Film fab. „To nie była ranka”. 17.30 — Wiadomości. 17.45 — Wybory do Sejmu-92. Wystąpienia kandydatów Radwi-liskiego Okręgu Wyborczego nr 44. 18.30 — Kandydaci koalicji Sajudisa. 19.15 — Wystąpienia kandydatów Fabijoniskiego Ok-ręgu Wyborczego nr 5. 20.00 — Dobranocka. 20.25 — Reklama. 20.30 — Panorama. 21.00 — Wy-bory do Sejmu-92. Kandydaci Związku Wolności Litwy. 21.45 — Wystąpienia kandydatów tel-teskiego Okręgu Wyborczego nr 40. 22.25 — Wideokr. 23.15 — Wiadomości wieczorne.

Ostankino

5.00 — Dziennik. 5.20 — Gim-nastyka poranne. 5.30 — Poran-ek. 7.50 — Technodrom. 8.00 — Dziennik. 8.20 — TV serial „Bogaci też płaczą”. 9.05 — Cyrk zwierząt. 9.50 — Kresków-ka. 10.00 — Przegląd piłkarski. 10.30 — TV serial „Błahoski ży-cia”. Odc. 4. 11.00 — Dziennik. 11.20 — TV film fab. „Tania”. 13.10 — Film-balet. 14.00 — Dziennik. 14.25 — Informator biz-nesu. 14.40 — Z notesu bankie-ra. 15.10 — Walt Disney przed-stawia. 16.00 — Program muz-yczny dla nastolatków. 16.40 — TV film dok. 16.50 — Techno-drom. 17.00 — Dziennik. 17.25 — Rezerwa. 17.30 — Międzynarod-owy telekanal „Ostankino” pre-dstawia. 18.00 — TV serial „Bo-gaci też płaczą”. 18.45 — Pro-gram muzyczny. 19.00 — Temat. 19.45 — Dobranocka. 20.00 — Dziennik. 20.35 — Program. 20.40 — Filtr fab. „Zwycząjna śmierć...”. 21.50 — Czarna skrzy-żka. 22.30 — TV — pamiętni-ki. 23.00 — Dziennik. 23.20 — Program 23.25 — Ścieżka dźwię-kowa. TV wersja.

TV Rosji

7.00 — Więści. 7.20 — Czas ludzi interesu. 7.50 — Bez rezu-ltu. 8.45 — W wolnym czasie. 9.00 — Temat z wariacjami. Na IV Międzynarodowym Festiwalu Kultury Niemieckiej. 9.30 — Multi-pulti. 9.40 — Kinoszok. 10.40 — Nostalgiczne wieczorki. 11.00 — Film fab. „Spotkanie pierwsze — spotkanie ostatnie”. 12.35 — Tinko. 12.45 — Kwestia chłopiska. 13.00 — Więści. 13.20 — Z sali Sądu Konstytucyjnego Rosji. 15.00 — Telegiełda. 15.30 — Studio „Wzrost”. 16.00 — Tam-tam noteci. 16.15 — Trans-roseter. 17.00 — Świat zaginion-nej epoki. 17.30 — Informator parlamentarny. 17.45 — „Pa-lech — przeszłość, teraźniejszość, przyszłość”. 18.25 — Teatr kom-pozytora J. Kasjanika. 18.45 — Co dzień święto. 18.55 — Re-klama. 19.00 — Więści. 19.20 — Serial TV „Śanta Barbara”. 20.10 — Plac sztuki „Magyczny kry-żak”. 21.00 — Na Olimpie politycznym. 21.55 — Reklama. 22.00 — Więści. Prognoza astro-logiczna. 22.25 — Karuzela spor-towa. 22.30 — Na sesji RN Fe-deracji Rosyjskiej. 23.00 — Z sali Sądu Konstytucyjnego Rosji. 23.30 — Program rozrywkowy.

SPRZEDAJE SIĘ

nowe: łodówki „Snaige-117-2”, zamrażarka „Snaige-122”, trzydziżwłowa szafa z antre-solą. Zapewniamy dostawę. Vilnius: 47-29-80. (Zam. 1178)

SPRZEDAJĘ

samochody UAZ—452 (bur-towy), UAZ—469, M—2142 (nowy), samochody radio-magnetofon stereo „Magton”. Zwracać się: Vilnius, tel. 35-42-04. (Zam. 1169)

NABYWAMY CZĘKI INWESTYCYJNE

po wyższej cenie. Zwracać się Vilnius, ul. Barboros Radvilaitis 3, gab. 206, tel. 61-40-75 (od godz. 10 do 19). (Zam. 1203)

ŚRODEK NA KASZEL PO ZAPALENIU PŁUC

Należy zagotować szklankę świeżego n'epasterzowanego mleka przednio wstrząsując do niego 2 owce białej guszonej figi (podobno figi można nabyć w niektórych naszych sklepach). Mleko to należy pić gorące, dwa razy dziennie po szklance po- stłkach.

LUDOWY SPOSOB LECZENIA PRZEWLEKŁEGO BRONCHITU

Tę trudno uleczać chorobę z powodzeniem się leczy w następujący sposób: Bierzemy pewną ilość tłuszczu z wiewiórzych kiszek (tłuszcz w postaci siateczki), kładziemy go do garnka i roztopiamy w ciepym (nie gorącym) piekarniku lub na małym ogniu. Roztopiony tłuszcz przesyć kilka razy dziennie po 1 łyżeczkę do herbaty zapiekając szklanką gorącego mleka. Ten sam tłuszcz po dodaniu do ter-pentyny, służy do nacierania pier-si chorego.

Ekran

WILNIUS — „Zamknij moje oczy” (Bogaci też kochają) An-gela, dla dorosłych o 11.30, 13.45, 16, 18.15, 20.30.

LAZDYNAI — „Magia” (USA) o 15.30, 17.45, 19.30.

DRAUGYSTE — „Amerykański kiboxer-1” (USA) o 16. 20. „Atlet” (USA) o 18. 17, 18X o 14, 18.

AUSZRA — „Gwiazda” (2 se-rie, Indie) o 10.30, 13.10, 16, 18.30, 21.

PERGALE — „Twardy orze-szek” (USA) o 12, 14.40, 17.20, 20.

AIDAS — 17. 18X — „Kochaj i wierz” (2 serie, Indie) o 16, 18.40. (Zam. 1183)

Kalendarium

* Sobota (17X) jest 291 dniem 1992 r. Do końca roku 75 dni. * Znak Zodiaku — Waga. * Imieniny: Małgorzata, Igna-goka, Wiktor. * Wschód Słońca — 6.55, za-chód — 17.18. Długość dnia 10 godz. 25 min. Niedziela (18X) * Imieniny: Brutimila, Juliana, Łukasz. * Wschód Słońca — 6.56, za-chód — 17.15. Długość dnia 10 godz. 20 min. Poniedziałek (19X) * Imieniny: Pawła, Piotra, Zie-mowita. * Wschód słońca — 6.57, za-chód — 17.13. Długość dnia 10 godz. 16 min.

Pogoda

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 17 paź-dziernika zachmurzenie z prze-jąszeniami, wiatr południowo-zachodni, umiarkowany, krótko-trwałe opady. Temperatura 6—8 stopni ciepła. W ciągu następnego dwóch dni krótkotrwałe opady, tempera-tura w nocy 18 października około 0, 19 października 0—5 stopni mrozu, w dzień 4—9 stopni ciepła.

UWAGA, GOSPODARZE PRZEDSIĘBIORCY, KIEROWNICY PRZEDSIĘBIORSTW I ORGANIZACJI!

W państwowym przedsiębiorstwie „Rudamina” można zamówić: — typowe albo niestandardowe na podstawie indywidualnego projektu tablice automatycznego sterowa-nia, doprowadzenia napięcia, tablice rozdzielcze i ewi-dencyjne; — uniwersalne obrabiarki do drewna z rysnikami; — lokarki do drewna; — matryce; — niestandardowe urządzenia. Przyjmujemy się zamówienia na obróbkę metalu (to-czenia, frezowanie). Można od razu nabyć: — traktorowe naczepty samowywrotne o nośności 2 ton; — czeparki chwytakowe sprzężane z koparką JUMZ; — kłoski handlowe; — tołarcinie elektryczne; — zawieszania samobiegnące podwozia 416; — kultywatory konne. (Zam. 1198)

Rocznice tygodnia

♥ 19 października 1862 r. urodził się **Auguste Lumiere** (zm. 1954), chemik francuski, wynalazca (wraz z bratem Louisem) kinematografu, tworca pierwszych filmów.

♥ Przed 110 laty, 19 października 1882 r. urodził się **Vinces Kreve-Mickelvičius** (zm. 1954), pisarz litewski.

♥ 19 października 1917 r. urodziła się **Indira Gandhi** (zm. 1984), indyjski polityk i działacz społeczny, premier Indii.

♥ Przed 180 laty, 19 października 1812 r. rozpoczął się odwrót wojsk Napoleona z Moskwy.

♥ 20 października 1972 r. zmarła **Magdalena Samozwaniec** (ur. 1899) polska pisarka satyryczna, córka W. Kosśaka.

♥ 22-23 października 1988 r. odbył się założycielski zjazd Sajudisu na rzecz przebudowy.

♥ Przed 100 laty, 22 października 1892 r. urodził się **Juozas Geniušas** (zm. 1948), pedagog litewski.

♥ 23 października 1817 r. urodził się **Pierre Larousse** (zm. 1875), leksykograf i wydawca francuski, założyciel jednego z najślawniejszych wydawnictw encyklopedycznych.

♥ 24 października — **Dzień ONZ.**

♥ Przed 50 laty, 24 października 1942 r. Grupa Specjalna GL w odwet za powieszenie przez hitlerowców 50 patriotów przeprowadziła w Warszawie akcję zbrojną obrzucając granatami niemieckie lokale „Cafe Club”, restaurację „Mitropa” i drukarnię „Nowego Kuriera Warszawskiego”.

♥ 25 października 1897 r. urodził się **Andrzej Sołtan** (zm. 1959), polski fizyk, specjalista w zakresie fizyki jądrowej, organizator Instytutu Badań Jądrowych.

♥ Przed 40 laty, 25 października 1952 r. ze studia w Warszawie nadano pierwszy ogólnopolski program telewizyjny.

Telewizja Polska

NIEDZIELA, 18 PAŹDZIERNIKA

9.45 — Polskie ZOO. 10.00 — Film dla dzieci: „Zamek Bureki” (7) — serial prod. USA. 10.25 — Teleanak. 10.50 — „Dzieci z ulicy Degrassi” (7) — serial prod. kanadyjski. 11.15 — Język angielski dla dzieci. 11.25 — „W 80 dni dookoła świata” (7-osi.) — serial dok. prod. ang. 12.15 — „Morze” — magazyn. 12.35 — „Tydzień” — magazyn rolniczy. 13.20 — Koncert żywych. 13.45 — Teatr dla dzieci: Jan Brzechwa w „Księżniczka na ziarnku grochu”. 14.20 — Z kamera wśród zwierząt. 14.45 — „Dziennik upadłej dziewczyny” — film obyczajowy prod. niemieckiej (1929 r.). 16.30 — „Pieprz i wanilia”. 17.15 — Country Ameryka (4). 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Dynastia” — serial prod. USA. 19.20 — 7 dni świat. 19.50 — Śpiewnik domowy Jana Kazimierza. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Wolter — człowiek niezwykły” (4) — serial prod. franc. 22.10 — „Pamiętasz, Jędrku” — program wspomnień. 23.10 — Sportowa niedziela. 23.55 — Wokół wielkiej sceny — magazyn operowy. 0.25 — Kino europejskie: „David” — film fab. prod. niemieckiej.

19.15 — Rewizja nadzwoycyżna — „Policja granatowa” 19.45 — Armie świata — wojskowy program publicystyczny. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — Arcydzieła sztuki filmowej: „Do utraty tchu” — film fab. prod. francuskiej. 22.45 — Gra o pieniądze — magazyn gospodarczy. 23.15 — „Teleuzuki” — magazyn muzyczny, rozrywkowy. 23.45 — Wiadomości. 0.05 — Wieczór z posiadaczem. 0.45 — Powrót bardów — Piotr Baltroczyk.

ŚRODA, 21 PAŹDZIERNIKA

11.00 — Arcydzieła sztuki filmowej: „Do utraty tchu” — film fab. prod. franc. 12.35 — Dalecy a bliscy — magazyn mniejszości narodowych. 13.00 — Wiadomości. 13.15 — 17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — Dla młodych widzów. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Na warszawskich papierach” — serial prod. USA. 19.15 — Kłimka zdrowego człowieka. 19.40 — Laboratorium. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — Miecz pik i rozżel. 23.00 — Program publicystyczny. 23.30 — Piosenki z bitki. 23.45 — Wiadomości. 0.05 — „Z biegiem lat, z biegiem dni”.

CZWARTEK, 22 PAŹDZIERNIKA

11.00 — „Columbo” — serial prod. USA. 12.35 — Żołnierz nieznan — wojskowy program publicystyczny. 13.00 — Wiadomości. 13.15 — 17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — Dla młodych widzów: „Kwant”. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Siaw” — serial muzyczny prod. USA. 19.10 — Co nas obchodzi? — Maastricht. 19.20 — Inna muzyka — tamiec Słonica. 19.35 — Magazyn katolicki. 20.00 — Teżczyw mini-box. 20.10 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Columbo” — serial prod. USA. 22.50 — Tylko w „Jedyńce”. 23.45 — Wiadomości. 24.00 — Reporter — magazyn. 0.35 — Turniej tenisa stołowego. 1.05 — Język włoski dla początkujących.

PIĄTEK, 23 PAŹDZIERNIKA

11.00 — „Wodzirze” — film fab. prod. polskiej. 12.45 — „Sto lat”. 13.00 — Wiadomości. 13.15 — 17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — Dla dzieci. 17.50 — Język angielski dla dzieci. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Triumf cywilizacji zachodniej” — serial prod. ang. 19.15 — Prawo i bezprawie. 19.30 — „Obstawa prezydenta”. Koncert. 20.00 — „Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Wodzirze” — film fab. prod. polskiej. 23.00 — Zawsze p. 21-eg. 23.45 — Wiadomości. 0.05 — Film dok. 0.45 — Godzina z zespołem „Status Quo” — koncert zare-

strowany na stadionie im. Henryka Ham w 1990 r. 1.45 — Spokojna noc z wielkimi pisarzami — Conrad.

SOBOTA, 24 PAŹDZIERNIKA

10.00 — Wiadomości. 10.10 — „Ziarno”. 10.35 — Program dla dzieci i młodzieży. 11.50 — Program angielski dla dzieci. 12.00 — „Closterkeller — Live” — koncert zespołu. 12.30 — „Koszyki” — magazyn. 13.00 — Wiadomości. 13.15 — „Odyseja zwierząt”. 14.00 — serial dok. prod. USA. 14.00 — Walt Disney przedstawia. 15.20 — Teatr telewizyjny: George Bernard Shaw — „Zobacz i bohater”. 17.00 — „Dobry narody — jedna Ojczyzna”. 17.30 — Teatr telewizyjny: „Wycieczka jak w teatrze”. (4) 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Domek na prerii” — serial prod. USA. 19.15 — „Wiecznie zielone” — teleturniej muzyczny. 19.30 — „Pegaz”. 20.00 — Małe wiadomości DD. 20.10 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Młody Indiana Jones” — film fab. prod. USA. 23.10 — Lwi pazur mistrza (1). 23.35 — Liza Minnelli — koncert.

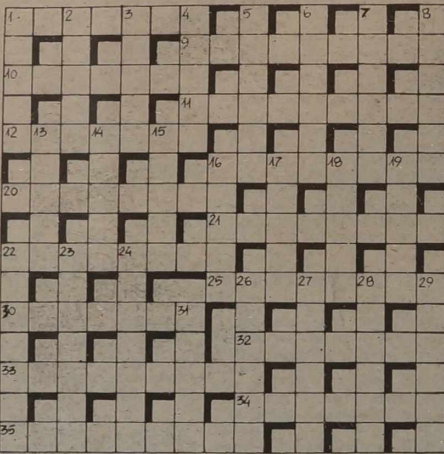
NIEDZIELA, 25 PAŹDZIERNIKA

0.25 — Wiadomości. 0.35 — Wywiad z Federico Fellinim. 1.00 — Wywiad — film fab. prod. włoskiej. 2.55 — Wiadomości (wydanie specjalne). 3.05 — Dziennikarze-82 — film Konrada Szolajskiego. 3.20 — Statystyka sport. 4.10 — Lwi pazur mistrza. 5.10 — Z archiwum telewizyjnego. (2) 4.30 — Komedie, komedie. „Barbara i Jan”. (4) 5.10 — 1P. 5.35 — Lwi pazur mistrza. (3) 5.55 — Z archiwum telewizyjnego: Jerzy Dobrowolski. 6.35 — Lwi pazur mistrza (4). 7.00 — Z archiwum rozrywkowy. 9.00 — Program redakcji rolnej. (10.00 — „Zamek Bureki”. (8) — serial prod. USA. 10.25 — Teatr raneek. 10.50 — „Dzieci z ulicy Degrassi” (8) — serial prod. niemieckiej. 11.30 — „Ludzie z „Sondy”. 11.50 — Koncert żywych. 12.15 — Teatr telewizyjny: „Friedrich Durrenmatt: Janosik w wieżach”. 13.10 — Antena (rozwiązanie plebiscytu). 13.50 — Wiadomości 40-lecia. 14.15 — „Wielka gra” — teleturniej. 15.05 — Losowanie nagród dla abonentów. 15.30 — Telewizyjna manipulacja. 15.40 — 40 lat temu... 16.25 — Publicystyka. 17.05 — Konkurs na prezenterów. 17.40 — Lwi pazur mistrza (5). 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Dynastia” — serial prod. USA. 19.20 — Wieczorynka nagród prezesa Telewizji Polskiej. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.05 — Macie niesiobowalność z ożkistą. „Wolter — człowiek niezwykły” (5) — serial prod. franc. 21.15 — Sportowa niedziela. 23.45 — „Pegaz”. 0.20 — Kino komedia — „Puikownik Redl” — dramat społeczny prod. niemiecko-węgiersko-austriackiej.

POLSKA FIRMA

zakupi za walutę bezpośrednio u producenta z licencją byłki mięsne i jajówki reżne. Vilnius, tel. 76-52-95, godz. 19. (Zam. 1202)

Dziurni wydania: Jerzy SURWIŁO, Władysław PODMOSTKO, Teresa ŻARK, Teresa STRUMIŁO, JAN LEWICKI

ROZRYWKI UMYSŁOWE

Krzyżówka

POZIOMO: 1 — wyróżnienie za dobre wyniki 9 — saski kraj. 10 — miasto w Kraju Krasnojarskim. 11 — przepis, spis składników. 12 — zabawa telewizyjna. 16 — stolica europejska. 20 — wędrowka, przesiedlenie się. 21 — równoległoscian, którego wszystkie ściany są rombami. 22 — typowy model, wzorec, gatunek (wyjątkowo z „i” na końcu). 25 — dyktantka. 30 — według wierzeń ludowych wzbudza uczucie miłości. 32 — archipelag na Morzu Egejskim. 33 — solenizant z 1 maja. 34 — benzyna zmieszana z płynem etylowym. 35 — jedwabna tkanina o malowanym wzorze.

nielki dla ościerów. 4 — kłama spłajniaka. 5 — część meczu hokejowego. 6 — tułów. 7 — sztuczne włosy. 8 — plastik drąg metalowy. 13 — państwo w Afryce. 14 — w kinie. 15 — słusznosc. 16 — straż. 17 — pomost dla przeladunku towarów. 18 — metal szlachetny. 19 — krajobraz, pejzaż. 22 — dyktantka. 23 — prowincja w zach. Kanadzie. 24 — półsen. 26 — dozwolona Pierwszej Dywizji Pancernej. 27 — znawca sztuki wojennej. 28 — rzeczy konkretne, istniejące. 29 — wróg Ormuzda. 31 — samica konia.

KTO URODZIŁ SIĘ 17 PAŹDZIERNIKA

Starają się być niezależni i nie podlegają żadnym rygorom ani przymusowi. Wierzą w siebie i w swoje zdolności. Są dumni i ambitni. W swoich przekonaniach mająją postępowi i elastyczni. Biją jednak trudności w realizacji planów, czego powodem jest bierne osopobienie i tolerowanie własnych słabostek.

WTOREK, 20 PAŹDZIERNIKA

11.00 — „Pogranicze w ogniu” — serial TP. 12.00 — Głęd da pracy, gdzie szans. 12.20 — Przyjemne z pożytecznym. 12.40 — Gotowanie na ekranie — magazyn kulinarny. 13.00 — Wiadomości. 13.15 — 17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — Dla dzieci: „Tik-Tak”. 17.50 — Język angielski dla dzieci. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Królik Bugs przedstawia” — serial prod. USA. 18.50 — „Murphy Brown” — serial komediowy prod. USA.

KTO URODZIŁ SIĘ 18 PAŹDZIERNIKA

Cieszą się dużą sympatią otoczenia. Cechuje ich chłodny i otwarty umysł oraz zyciowy entuzjazm. Są na ogół zrównoważeni i zyciwi. Mają duże poczucie piękna i harmonii. Ich duża zaleta jest uprzejmość. Nie lubią jednak mieć się zdobywanym wiedzy, a wolą żyć w świecie fantazji. Są próżni i często brak im realizmu w projektach zyciowych.

KTO URODZIŁ SIĘ 19 PAŹDZIERNIKA

Ich zyciowym drogowskazem jest intuicja. Mają duże uzdolnienia artystyczne. Stale poszukują nowych idei i rozwiązań. Odczuwają się zdecydowanie i konsekwencją w działaniu. Towarzyszy jednak temu nieostrożność i lekkomyślność. Trudno im skoncentrować się nad wybranym zagadnieniem.

TELEFONY: Redaktor — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-48, sekretarz odpowiedzialny — 42-79-49.

Działy: państwa i samorządu terenowego — 42-78-63, ekonomiczny — 42-78-54, etyki, redziny i prawa — 42-79-64, prawnik — 42-75-76, szkolnictwa — 42-79-73, 42-89-86, życia politycznego — 42-78-81, życia wsi — 42-79-68, 42-78-90, stoleczny oraz aktualności — 42-79-77, handlu, usług i komunikacji — 42-79-56, literatury i sztuki — 42-79-78, felielotów i sportu — 42-90-63, listów — 42-89-65, komercyjny oraz organizacyjny — 42-72-70, fotokorespondenci — 42-90-81, tłumacze — 42-90-60, 42-72-71, stylisci — 42-72-82, maszyniści — 42-77-72.

KURIER Wileński

Dziennik społeczno-polityczny Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Nasz adres: 2019, Lietuvs Respublika, Vilnius, Laisves pr. 60.
Kod 67218
Cena 3 talony.
W Polsce — 800 zł.
Zam. 3666
Nr rejestracji — 322.
Drukowie Państwowe Przedsiębiorstwo „Spauda”

Redaktor Zbigniew BALCEWICZ

Usługi XERO oraz biuro ogłoszeń reklam — ul. Sibačiaus 1 (od podwórka) czynne od 9.00 do 17.00 w dniach pracy. Tel. 62-66-04.

PIŁNE ogłoszenia są przyjmowane w redakcji, pr. Laisves 60, 11 piętro, pokój nr 1114, tel. 42-69-63.